

ELŐPÍZETÉS

HELYBEN:

Egy óra 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy óra 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

U-hasábas petti sor egyszer 30 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELNŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, szeptember 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vendégek: A magyar borok védelme.
A soproni kereskedelmi kongresszus.
A Kosuth-ünnep.
Hegyaljai szőlőbirtokosok az olasz bor ellen
A kitagadott Stefánia.
Állatörvények értékeleté Aradon.
Aradiak győzelme a temesváriak fölött.
A mézárások és a közönség.
Átmél Péter szőlősi.
**Aradi kassza a mármaros-egyházi Asztalos-
emléken.**
Megszökött katonai őrség.
A Krivány-könyvek hazaszállítása.
Tárca: A kaftán. Irta: Krudy Gyula.
**Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromá-
ról.** Irta: Galsai Kovács Ernő.

A magyar borok védelme.

Arad, szeptember 22.

Hires magyar borainkat fenyegető veszély elhárítását vette akcióba az a népes gyűlés, mely vasárnap Gyorokon lezajlott. Rossz idők jelét mutatja ez a körülmény, a midőn a világhírű Ménes és közvetlen közelében levő bortermő vidék szőlősgazdái csoportosulnak s emelik fel szavukat a szőlőket fenyegető újabb veszély, az olasz borvám ellen.

Nem új csapás ez a hegyaljai birtokosokra nézve. Olyan ez, mint a lisztharmat vagy a peronospora, de míg az utóbbiak ellen meg van a kellő védekezési mód, az olasz behozatalt összetett kezekkel kell néznünk, s tünnünk, hogy a míg a sok fáradtság és utánjárás után elérjük a szüretet: a fogyasztók pincéiket olasz

borral tömik tele s a hirnév és látszat kedvéért néhány hordó hegyaljai bort összevéve, továbbra is akadálytalanul hozzassák forgalomba a hig olasz lőret.

A szőlészet mai állapotában méltán követelhetjük az erélyes intézkedést és gyors orvoslást. Ma a szőlő nem a régi, pár krajcárral megkapált és megkötözött földterületet, mely mondhatni alig valamelyes tőke befektetés után meghozta a busás kamatot s alig igényelt valami utánjárást. Ma már kertészet a szőlőművelés, hol a metszés, karikázás, permetezés, kötözés stb. oly szakértelmet, utánjárást igényel és költséget okoz, hogy a szőlősgazda anyagi erejét ugyancsak kimeríti. A mai szüret a meghonosított finom borfajok külön szedése és szűrése folytán egész tanulmány és költséges fárasztó munka, a pincészet és további borkezelés mind oly befektetést kíván, melynek kamatja a mai viszonyok között sohasem térül meg.

Az ifjuság a szőlészeti tanfolyamokat végzi, uradalmak, törvényhatóságok vinctellériskolákban taníttatják ki kertészeiket, a szőlészeti felügyelők, szakirodalom és kiállítások mindenben segítségére vannak a szőlősgazdáknak. — s végeredményben a mai szőlősgazda korán reggel felkelve öt kilós kosarakban hozza be a városba, a szőlőt, vagy hektoliterenként adja el borát, hogy azt a pár krajcárnyi hasznót, mit a szőlősföldjéből remélt: nagy kinnal megkaphassa.

Ez nem egészséges gazdasági élet ott,

a hol a szőlőművelés annyi embernek és közvetve annyi iparosnak ad kenyeret, s az orvoslás iránti panaszos kérelem nagyon is indokolt. Elvárjuk, hogy a kormány is megszívleli ez ügyet, — ha ugyan nem akarja valóra változtatni azt a ma még sugva mondott szót, hogy az agrár-kölcsönökkel megterhelt szőlők ma-holnap újra kerülnek.

Egy szőlőbirtokos.

A soproni kereskedelmi kongresszus.

(Mare a fogyasztási szövetkezetek ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Vasárnap ült össze a negyedik országos kereskedelmi kongresszus Sopronban, hogy letárgyalja a napirendre tűzött ama fontos ügyeket, amelyek ma nemcsak a magyar kereskedelem, hanem az egész ország égető közgazdasági kérdéseinek tekinthetők. Az országos kereskedelmi kongresszus jelentőségét nagyban fokozza, hogy gróf Wickenburg Márk államtitkár a kongresszust megnyitó beszédében fontos nyilatkozatot tett, amely szerint a kereskedelmi kormány nem helyesli a szövetkezeti intézménynek a közvetítő kereskedelem ellen pusztító fegyverként való használatát. Sándor Pálnak a kongresszus megnyitójában tett nyilatkozata nem kevésbé alkalmas arra, hogy országos feltűnést keltsen. A kereskedelem részéről az agrár törekvésekkel ily határozottan még nem szálltak szembe.

TÁRCA

A kaftán.

Irta: Krudy Gyula.

A sárga Bodolay arról volt nevezetes a vármegyénkben, hogy Törökországból kaftánt hozott haza. A vidéken nem sok kell ahhoz, hogy valakiből nevezetes ember váljék. A sánta Szurmákot például azért fogják emlegetni még unokáink is, mert Andris főispán installációjakor egy álló hétig muzsikáltatta a fülébe azt a nótát, hogy: „Nincs cserepes tanyám.” Ha idegen tévedt a kaszinóba, el nem kerülhetett, hogy oldalba ne lökdössék annak a tisztos, hófehér szakállu ureg urnak a láttára, aki az egyetlen német ujságot reggeltől napestig a sarokban olvasta: „Ez az a Homonnai, aki felmászott a bécsi István-toronyra, és kitűzte a lobogót a császár nevenapján.

Ha jó emlékszem, Baumeister Rundsau-nak hívták azt a német ujságot, amit a kaszinó a öreg Homonnai kedvéért járattott. (A híre: Homonnai csak nem olvashatja a Budapesti Divat-ot!) Mikor sok esztendő múltán meghalt a híres Homonnai, minden vagyonát egy bécsi szerzetesháznak hagyományozta. Az osztályos atyafiak akkor elhíresztelték, hogy az öreg Homonnai egy árva kukkot se tudott más nyelven, mint magyarul. De hát a hírneve az Ist-

ván-toronyhoz fűzte. S így lett híressége miatt hazaáruló az öreg Homonnai.

A sárga Bodolay a kaftánjáról volt híres, melyet Törökországból hozott.

Látta-e valaha valaki ezt a kaftánt? Ha körülnéznünk ismerőseink között, senkit sem találunk, aki valaha a kaftánt látta, megtapogatta, megsimogatta volna.

De azt mindenki tudta, hogy milyen. Fehér nyest a bélése, a szegélye pedig egy olyan ritka állatnak a préméből készült, amely állat csupán a legzordonaobb ázsiai hegyek között tanyázik. A szövete kásmir-selyem és a Korán aranymondásai behimezvék szép talik-betűkkel. A betűket finoman s-drott aranszálak alkotják.

De nem is lehetett másmilyen a kaftán, amelyet Bodolay a cserkeszek bégijétől kapott ajándékba, midőn egyetemi polgár korában kardot vitt társaival az oroszverő török fővezérnek. Legendák keringtek erről az utazásról, kis bija, hogy Bodolay meg nem szöktetett egy sztambuli hercegnőt. Egy öreg irástudó dervis, mikor megpillantotta Bodolayt a nagy mecset környékén, fellármázta dervistársait, hogy itt van ama nevezetes Hunyadi Jánosnak az utódja, aki annyiszor elpáholta az igazhitűeket. Nosza botra kaptak a dervisek. Bodolaynak megfordult az eszében, hogy szegény a futás, de hasznos. Am lábait megtagadták a szolgálatot. Bodolay sohasem futamodott meg

az ellenség elől. Vállára csapta diszmagyarmentéjét és kardjához kapott. Igen ám, de a kard nem jött ki hüvelyéből. A gyalázatos pesti snájder, aki Bodolayt a törökországi utra kistafirozta, olyan kardot kötött az oldalára, a melyent a színházban a statiszták használnak; van markolatja, van hüvelye, de vasa nincs. Szerencsére arra járt egy sztambuli magyar ember, aki értette az igazhitűek nyelvét és lecsendesítette a zajongó derviseket.

A legendák központja a kaftán volt. A kaftán az itt volt. Bodolay az öreg anyjától, egy Sárossy-komtesztől örökölt egy gyönyörű nagy almáriumot. Az almárium arról volt nevezetes, hogy még mindig ugyanaz az illat áradt ki feinyitott ajtószármányai közül, amilyen illatszerrel a boldogult komtesz ruhái valának behintve. Ebben az almáriumban őrizte Bodolay a kaftánt. Az almáriumot soha fel nem nyitotta, halandónak meg nem mutatta a benne rejlő kincset. Ha valaki kétkelkedett volna a kaftán létezésében, azzal torkolták volna le:

— Ugyan ne bolondozzon az ur! Hát nem látja azt a kis ezüstkulcsot a Bodolay óraláncán. Az az almárium kulcsa.

Ha a kártyán nyert Bodolay, a vesztesek azzal vigasztalták magukat:

— Hja, könnyű annak, akinek olyan szép kaftánja van.

Ha szerencséje volt az asszonyok körül, az irigy vetélytársak azt híresztelték:

A kongresszus nagy tetszéssel fogadta elnökének harcias beszédét, mely a hazai kereskedelem önérzetét bizonyára fokozni fogja.

Ullein József, a soproni kereskedelmi és iparkamara elnöke nyitotta meg a kongresszust. Megválasztották ezután diszelnöknek Wickenburg Márk gróf államtitkár, elnöknek Sándor Pál országgyűlési képviselőt, társelnököknek Radvány István kir. tanácsos miskolci és Ullein József soproni kamarai elnököt, alelnöknek Auer Róbert-t és mellette még néhány társelnököt. A megalakulás után éljenzés között lépett a terembe Wickenburg államtitkár, kit előbb Ullein József, majd Töpler Kálmán dr. polgármester üdvözölt.

(Az államtitkár beszéde.)

Ez utóbbi beszéd elhangzása után föllállott Wickenburg gróf államtitkár s gyakori tetszésnyilvánítással megszakitott beszédet tartott, a melynek jelentős része ez:

— Azt mondtam, tisztelt uraim, hogy a kereskedelem a közgazdasági organizációban szükségét képez. Tisztelt uraim, a ki a gazdasági életben a munkamegosztást gyakorlatban megfigyelte, nem mondhatja, hogy a haladással ez a szükséglet jelentőségében csökkent, más szóval, nem mondhatja azt, hogy a gazdasági organizáció tökéletesedésének tekintendőt, ha a kereskedelmi közvetítés minél több viszonylatból kiküszöböltetik. E helyen, tisztelt uraim, önkéntelenül is oda jutottam, hogy az önök munkaprogramjának egyik pontját érintsem. Ugy hiszem, tisztelt uraim, hogy a szövetezésnek igen nagy szerepe van a gazdasági műveltség terjesztése szempontjából. Nagy fontossága van a hitel-organizáció terén, sőt az ipar terén is. De nem tartozom azokhoz, a kik abban a véleményben vannak, hogy a szövetezésnek éppen a kereskedelem terén legyen a legfőbb hivatása, hogy e téren legyen a szövetezés alkalmas arra, hogy a fönnálló organizációt helyettesítse. De bárhogy gondolkojunk a kérdés fölött, azt kétségtelennek tartom, hogy a szövetezés, mint kereskedelmi alakulat, sem küzdhet jogosan más feyyverrel, mint a kereskedelem egyetlen legális feyyverével, a szabad verseny feyyverével. Tisztelt uraim, a kereskedelmi tevékenység köre, úgy vagyok meggyőződve, a világ természetes fejlődése szerint nem lesz szűkebb, hanem ellenkezőleg tágabb és tágabb tevékenységgel együtt nő a kereskedelemnek nemcsak hivatása, de sulya és tekintélye is. Kétségtelen, tisztelt uraim, hogy a kereskedelem teljes joggal tart az állami kormányzat részéről igényt ugyanarra a gondozásra, mint bármely más gazdasági ág.

— Bizony Bodolay csak a kaftánjának köszönheti mindazt, amije van. Ha kaftánja nem volna, az ördög se törődne vele.

Ami igaz, az igaz, Bodolay nem tartozott az ugynevezett szép férfiakhoz, de még a csinosakhoz sem. Sárga, sáfrányszínű ember volt, elég tagbaszakadt, de emellett nehézkes, mint egy elefánt. Szórtelen arcából, szemöldök nélküli nagy kerek savószerű szemé tunyan bámult a világba. Csak a fejbubján volt valami haja, mint a régi képeken a janicsár agákat ábrázolják. De hát az uristen nem adhat mindent egy embernek. Bodolaynak kaftánt adott, Szurmáknak vas egészséget, Kóta Palinak meg négy lovat... De kocsit már elfelejtett hozzáadni, így aztán, ha kocsikázni akart, hát a barátaitól kéregette kölcsön a homokfutót. Hej, ha megkérdezték volna Bodolait, hogy kivel cserélne a vármegyében! Nem járt volna az ezse a pénzeszsák Löwy Mayeren, se Andris főispánon, de tán még Rothschild Náthániel bárón se. Rögtön Szurmákra gondolt volna, a vas egészségűre, mert egészsége nem volt Bodolaynak. Egész életében azt kereste, hogy miért van neki az a sárga színe. Az egyik doktor a májára gyanakodott, a második a lépére, a veséjére. Mind a három olyan adomány a természetnek, a melyek nagyon szükségesek a maguk helyén, de csak észébe ne jussanak az embernek. Mert akkor oda az éjjeli álom, nappali nyugalom, Bodolay se volt másképen. Ha egyedül volt otthon, mindig az orvosi könyveket bujta. Amit megértett belőlük, elég volt

(Sándor Pál.)

A beszéd után Sándor Pál országgyűlési képviselő elnöki megnyitója következett. Hosszabb beszédben köszönte meg a kitüntető bizalmat, melynek okát abban látja, hogy a kongresszus tagjai ezentúl a kereskedelem érdekeit erővel, kitartással akarják megvédeni minden ellentétes áramlattal szemben. A kereskedőt nemcsak anyagi érdekeiben támadták meg, hanem szándékában, jellemében is meggyanúsították, gyakran megalázták, csak hogy más érdekkörök céljai és érdekei könnyebben megvalósíttassanak. A kongresszus napirendjére csak a szövetezési kérdést tűzték.

— Es itt, — folytatá — nem hagyhatok említés nélkül egy beszédet, mely éppen a napokban hangzott el a pozsonyi gazdasági kongresszuson. Károlyi Sándor gróf, az agrárius tábor vezére, felhasználta ismét az alkalmat, hogy éppen azzal a kérdéssel, mely kongresszusunk napirendjére van tűzve, a szövetezés kérdésével foglalkozzék. Ez a beszéd a legkérdelhetlenebb kritikát provokálja. Ilyen hangon akkor sem beszéltek, mikor az agrár agitáció a legnagyobb hullámokat csapta. De ily hangon egyáltalában nem beszélt még magyar politikus, ki vezető szerepet visz és legkevésbé oly államférfiu, ki magát szabadelvűnek vallja. Aki azt mondja, hogy a kereskedőknek perverz szokásaik vannak, aki azt mondja, hogy a magyar kereskedőnek rossz az áruja, rossz a mértéke, hogy üzi a visszaélés minden nemét, a becsapást és az uzsoráskodást, az heroztrateszi tettet végez, mely a magyar kereskedelmet a külföldön kompromittálja, de az egyuttal oly arányu izgatást és olyatén, közéletünkbe nem illő politikát folytat, melynek beláthatatlanok lehetnek a politikai és társadalmi következményei. (Zajos helyeslés.) Aki pedig azt is mondja, hogy a magyarországi szatócsokat nem fogja kiirtani, mert arra képtelen, — koncendálván különben ezzel azt, hogy ez volna szíve vágya, — az nem látja a forrongást, mely körülötte folyik. Az megfeledekzik arról, hogy nem az a nép panasza, hogy nincs elég szövetezési bolt, hanem az, hogy nincs földje. Az megfeledekzik arról, hogy a nép nem a földhöz ragadt szegény falusi boltos krajcáros uzsoráját nyögi, hanem a föld-uzsorát, mely teljes munkáját leköti és mely neki véres verejtéke dacára a mindennapi kenyeret sem adja meg. (Eljenzés és taps) Es ha a gróf ur azt mondja, hogy a magyar nép nem a kereskedelem érdekében van a világon, hát nagy igazat mond. A magyar nép most tényleg olyan, mintha csak az agrárius urak kedvéért volna a világon (Ugy van!), de azt hiszem, hamar elmegy a népnek a kedve attól,

ahhoz, hogy elmenjen tőle a kedve, amit pedig meg nem értett, az éjjeli álmában kinozta. Negyven éves volt már, megesett vele az a dicsőség is, hogy mikor egy államtitkár utazott erre és a megyei tisztikarban Bodolayt is bemutatatták, mint tiszteletbeli főszolgabíró, az államtitkár megrázta kezét:

— Ugy-e óár, az a Bodolay, akinek az a híres szép kaftánja van?

Bodolay akkor vörösödött el először életében.

— Igen, kegyelmes uram, — hebegte és gyöngyözött nagy homlokán a verejték.

Sóhajta vonult hátra a tisztikar mögé, mikor pedig a pajtásai oldalba lökdösték, hogy miért bujik el, Bodolay zavarodottan felelt:

— Mindenki csak a kaftánomat emlegeti... Az egészen pedig ma-holnap a sirba visz.

A sánta Szurmák nagyot nevetett erre:

— Bolond vagy te, Gyura. Hát mért nem házasodol meg? Az asszony majd meggyógyitana.

Bodolay tétován nézett a barátjára.

— Ugyan, ugyan, hogy házasodhatnék én? Szurmák, aki titkon irigyelte Bodolayt sikereiért az asszonyok körül, csufondárosan mosolygott.

— Van benne valami, — mormogá.

— Nono, — szólott Bodolay. — Asszonyt kapnék annyit, hogy minden ujjamra volna.

— Hát akkor rajta, Gyuri! Azt hiszed, hogy én győzném azt a sok névnapot, keresztelőd, tort, ha nem volna feleségem. Ha ne-

hogy a járszalagon megmaradjon. (Helyeslés.) A szövetezés is csak ilyen járszalag. Egyelőre még hagyjék a dolog, míg meg nem érik a gyümölcs. De majd ha a theoria ferdesége eltörli a felesleges szövetezések nagy számát, ha majd a korlátlan felelősség alapján a kis emberek egész légiója fog vármegyészerte elpusztulni, majd akkor jön a nagy leszámolás az ország színe előtt. (Helyeslés.) Mert nálunk nem fejlesztik, hanem kompromittálják a szövetezési eszmét, melynek magva különben egészséges hajtásra volna alkalmas. Teremtik őket politikai és társadalmi célok előbbrevitelére, nem pedig gazdasági célok előbbrevitelésük érdekében, kijátszák a törvényt és igénybe vesznek jogosulatlan befolyásokat. (Ugy van!) Az ily célok meghamisítják a szövetezés igaz előnyeit és méhükben rejtik a szövetezések jövő nagy katasztrófáját. Az ilyen beszédekben rejlő tendenciák ellen egész valónkál és teljes erőnkkel fogunk küzdeni. (Eljenzés.)

Ezután szövetezésre buzdította a kereskedőket, majd így folytatta:

— Az önök küzdelmét általános szimpathia fogja kíséreni, mert az ugynevezett agrár irány — mely jelszó nem téveszthető össze az igazi hazafias földmívelési érdekekkel — nem is bírja és nem is bírhatja a közvélemény elismerését. Tudatára kezdenek már ébredni annak, hogy az egész agrarizmus hamis jelszó, egy Németországból importált dugáru és nem más, mint az ujjáébredő feduálizmus előőrse és hírnöke. (Ugy van! Éljen!)

Beszéde végeztével az önálló vámterület megteremtését hangoztatta.

Ezután megkezdték a részletes tárgyalást:

(Az önálló vámterület.)

Az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szövetség ügyében Kunz József terjesztett elő határozati javaslatot, amely a külön vámterület létesítését óhajtja, de csak akkor, ha érdekeinket kielégítő kiegyezés létre nem jöhet.

Ezzel szemben dr. Szentpály István miskolci kamarai titkár ily határozati javaslatot terjesztett a kongresszus elé:

Mondja ki a soproni negyedik országos kereskedelmi kongresszus, hogy Magyarország iparának, mezőgazdaságának, kereskedelmének függetlenítése és fejlesztése és általában az ország közgazdaságának fölvirágzása érdekében az önálló vámterületnek már az 1907-ik év végéig való életbeléptetését föltétlenül szükségesnek tartja és pedig oly kereskedelmi szerződés alapján, hogy Magyarország nyeresztermékeinek piacául Ausztria jövőre is biztosíttassék.

gyednap vetődöm haza, úgy mégdögönyöz az asszony, hogy mindjárt egészséges leszek. Igaz, hogy néha a sodrófával is, de az is egészségemre válik.

— A sodrófával, — mondta Bodolay és egyszerre felvidult. Lám, lám, hogy eddig észébe nem jutott a házasság. A sánta Szurmáknak kellett jönni, hogy ezt az egyetlen orvosságot megtanulja. Egy asszony közelében bezeg nem volna ideje az orvosi könyvek lapozgatására, de még oktalan busulásra sem.

Nagylelkűen megveregette a Szurmák vállát:

— Neked hagyományozom a kaftánt, ha meghalok, — mondta és füttyűrészve ment haza.

Másnap már körülnézett az asszony ismerősei között. Lányt nem akart a feleségének. Kinek? Másnak?

Bizonyos özvegy Tahiné volt abban az időben nevezetes menyecske. Tüzzről pattant, gömbölyű menyecske volt és a megyei fiatalok egymás sarkát taposta érte. Kis Blahánának birták a fiatalok, biz azt már senki sem tudná megmondani, hogy miért. Tán mert egy hangversenyen hamisan és érzélgősen énekelt magyar nótákat? Vagy mert bolondult a színház után? Nem volt az a kabátos ember a városban, aki élete bizonyos szakában szerelmes lett volna Tahinéba. Az asszonyok e miatt mindentféle becsületsértő dolgokat meséltek róla... De akkor indult meg csak a szóznak árja, mikor a kaftános Bodolay is kísérgetni kezdte az utcán, a színház körül. Vörös Kázmérné, a

Ez a pont élénk vitára adott alkalmat. Kunz előadói javaslatát csak egy szombathelyi kereskedő helyeselte a határvidék parciális érdekeinek hangsúlyozásával, de felszólalásával jóformán magára maradt, mert a kongresszus majd mint egy ember állt föl *Szentpály* javaslata mellett.

A kereskedők országos szervezetének létesítését egyhangúlag elfogadta a kongresszus.

(A fogyasztási szövetkezetek.)

A fogyasztási szövetkezetek ügyére került most a sor, melyet, az előadó nem jöhetvén el, *Sugár J.* miskolci kamarai másodtitkár okolt meg sok hévvel és széleskörű tudással. Hosszabb vita után egyhangúlag elfogadták a be-terjesztett következő határozati javaslatot:

1. A fogyasztási szövetkezetek, miként más kereskedők, minden tekintetben azonos elbánásban részesítendők. 2. Részükre semmiféle olyan adó- és illeték- vagy más kedvezmények, melyekben kereskedők nem részesülnek, ne adassanak. 3. A fogyasztási szövetkezetek megadóztatása az általuk elért forgalom, ne pedig a tiszta jövedelem alapján történjék. 4. Szeszkes italok (közönséges pálinka) és dohányárak árusítására engedély részükre ne adassék. 5. Köztisztviselők, állami és községi tanítók, tiltassanak el a fogyasztási szövetkezetek alapításától, vezetésétől. A kormány igyekezzék odahatni, hogy az egyházi hatóságok hasonló tilalmat becsússzanak ki a lelkészek és tanítók számára. Szövetkezeteknél elárúsítók köztisztviselők, tanítók, lelkészek nem lehetnek. 6. A fogyasztási szövetkezetek csakis tagjaiknak árusíthatnak és árukat csakis tagsági igazolvány bemutatása mellett adhassanak ki és ennek betartásáért a szövetkezet vezetősége felelőssé teendő. — Ezt még megtoldották azzal, hogy a szövetkezetektől a vevő csak saját neve alatt vásárolhasson és hogy a szövetkezetek cégbejegyzésénél faji vagy felekezeti jelző kizárandó.

Ezzel a tanácskozás első napja véget ért.

A kongresszus második napján, a mint lapunknak táviratozzák, elfogadták a *vasárnapi munkaszünet revíziójára* vonatkozó javaslatot, annak második pontja kivételével, a mely a teljes *vasárnapi munkaszünetet* kívánta. Az élelmiszerek hamisításaira vonatkozó törvény revíziója mellett is állást foglalt a kongresszus.

Ezzel a két napos kongresszust befejezték.

TÁVIRATOK.

Diplomáciai akció a romániai zsidókért.

Bécs, szeptember 22. Az Egyesült-Államok jegyzékének, melyet tudvalevőleg Anglia is támogat, mégis meglesz a kívánt eredménye. Ugyanis Ausztria-Magyarország és Németország elhatározták, hogy támogatni fogják az Egyesült-Államok akcióját és pedig oly módon, hogy ők is jegyzéket fognak intézni Romániához, melyben hangsúlyozni fogják, hogy az Egyesült-Államoknak, mint a melyek a berlini szerződést nem irták alá, nincs ugyan joguk Románia belügyeibe avatkozni, mindazonáltal a szignatarius hatalmak támogatják az Egyesült-Államok reklamációját, minthogy a román kormány eljárása a zsidók ellen a humanitás törvényeibe ütközik. Diplomáciai körökben nagy kíváncsisággal várják Románia választát.

A szultán betegsége.

Konstantinápoly, szeptember 22. Az Ildiz kioszkból kiszivárgó hírek szerint a szultán betegsége rosszabbra fordult. A szultán súlyos idegbajban szenved.

Krüger Londonban.

London, szeptember 22. A Krügerrel folytatott tárgyalások úgy látszik eredménynyel jártak. A Times vasárnapi számában írja, hogy *Krüger Angliába jön.*

A Kossuth-ünnep.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Az ünneplésnek ideje belenyult ebbe a hétbe vasárnap is számos helyen rendeztek ünnepet Kossuth Lajos születése századik évfordulója alkalmából. Több utólag beérkezett tudósítást vettünk a pénteki ünnepekről, a melyek mind arról tesznek tanúságot, hogy Aradvármegye nagyobb községei nem maradtak el hazafiságban Arad mögött.

(Aradon.)

Vasárnap este 8 órakor Kossuth-ünnepet rendezett az aradi Jókévd-asztaltársaság a Schliffert-féle vendéglőben. Az ünnepet a himnusz el-éneklése vezette be, majd *Borhegyi Károly*, az asztaltársaság elnöke mondott megnyitó beszédet s üdvözölte a megjelenteket. Az ünnepi

beszédet *Schwarz Zsigmond* tartotta, s ezalatt megkoszorúzták az asztaltársaság Kossuth-képét. Az ünnep befejezéseül *Leitersdorfer Soma* Rákosi Viktor *Fohász* át szavalta el, a közönség pedig elénekelte a Szózat-ot. — Az ünnepély befejezése után következett az évi rendes közgyűlés, melyen kimondták, hogy a Kossuth-szoborra adott 240 koronát 500 koronáig fogják gyűjteni. A tisztújítás után, — mely a régi tisztviselőket választotta meg újra — számos felköszöntő hangzott el.

(Barabás Béla Nagyváradon.)

Nagyváradon vasárnap tartották meg a Kossuth századik születésnapjára rendezett ünnepélyt. A közönség a Szent László-téren gyülekezett, ahonnét a sok ezerre menő tömeg a Rédey-kertbe vonult. Itt *Szokoló Tamás* rendező bizottsági elnök nyitotta meg az ünnepélyt. Előbb a dalárdák énekeltek, majd *Barabás Béla* dr. Nagyvárad orsz. képviselője tartotta meg óriási lelkesedés közepette az ünnepélyes diszszónoklatot. Este banket volt, melyen a nagyváradiak lelkes ovációkban részesítették népszerű képviselőjüket.

(Ünneplő románok.)

M.-Radna községben, mint tudósítónk írja, szép tanujelét adta a román ajku lakosság a magyar haza iránti szeretetének a zal, hogy a Kossuth-ünnepben résztvett, sőt ennek fényét nagyban emelte. A m.-radnai ünneplés, melynek ez a körülmény különös értéket adott, a következőképen folyt le:

F. hó 19-én *M.-Radna* község képviselőtestülete több községi lakos indítványára rendkívüli községi közgyűlést hívott össze, melynek egyedüli tárgya egy indítvány volt Kossuth Lajos századik születése évfordulójának megünneplése iránt. Ezen a közgyűlésen elhatározták, hogy a fősolgabírósi épülettől kiindulva a vasúti állomáig haladó utcát *Kossuth Lajos-utcának* keresztelik el. A községi képviselőtestületi gyűlés román tagjai kérték, hogy ne csak a római katolikus templomban legyen ünnepi istentisztelet, hanem az ő templomjukban is. *Zsuzsa Pavel* képviselőtestületi tag indítványára kiküldtek egy négy tagból álló küldöttséget, hogy kérjék fel a m.-radnai gör. kel. egyház lelkészét, *Miklós Miksát*, hogy ez alkalommal isteni tiszteletet tartson. A képviselőtestület ezen indítványt egyhangúlag magáévá tette. *M.-Radna* község közönsége, tekintettel arra, hogy *Lippa* testvér-város pénteken tartotta meg a Kossuth ünnepet, úgy határozott, hogy az ünnepély szombaton este vegye kez-

Bodolay unokahuga meg is mondta a véleményét:

— Sokkal komolyabb embernek gondoltalak, Gyuri. — szölt. — Nem vagy már gyerek, hogy egy czéda asszony szoknyafodra körülugrándozz.

— Nono, — felelt Bodolay, — nem olyan az az asszony, mint amilyen a hire.

Hogy milyen volt özvegy *Tahiné*, azt mi most nem kutatjuk. Elég annyi, hogy módfelelt hízelgett neki, mikor a kaftános Bodolay is udvarlóhoz — törvényszéki joggyakornokhoz és a kis aljegyzőhöz csatlakozott. A nevezetes Bodolay anyagi javakban sem szűkölködött és a piactéri örmény aranymives, aki eddig észre sem vette özvegy *Tahinét* boltja előtt eiséstálni, ezentul mélyen köszöngött a szép asszonynak, ha Bodolay kíséretében arra elhaladt.

A kaftános Bodolay így lett a *Tahiné* rabja. Lassan, de előre megfontolt szándékkal. A kisvárosi krónikások, akik mindenbe belelűtik az orrukat, különösen egy kívánatos szép asszony viselt dolgait, följegyezték, hogy *Tahiné* is arra a sorsra jutott, mint már sok asszony — beleszeretett a Bodolay kaftánjába.

— Ha szeret, Bodolay, hozza el nekem azt a kaftánt. Hadd vegyem magamra. Lássák az emberek, hogy a magáé vagyok! — mondta az özvegy egy júliusi estén.

Bodolay nagy zavarba jött. Krárogott és a homlokát törölgötte:

Tahiné — jószívű asszony volt, — megsimogatta a Bodolay fejét.

— Jól van, egyelőre lemondok róla. Tudom, hogy valami nagy titok fűződik a kaftánhoz. Nem volnék asszony, ha nem ingerelné a titok, — szölt és szórakozottan játszott a kis ezüstkulccsal, a nevezetes kis kulccsal.

— Nagy titok, — mormogta Bodolay. — Majd ha feleségem lesz, *Katica* . . .

— Igen, — mondá *Tahiné* és megölelte Bodolayt.

Már az esküvő napja is ki volt tűzve és a nevezetes Bodolay egy este elutazott Budapestre egyetmást bevásárolni a nagy alkalomra. Hogy utazott Bodolay? Boldogan, behunytt szemmel, mint a vőlegények szoktak. Talán aludt is, talán egész éjjel csak ábrándozott. A vonat hosszú, éles fűtője ébresztette fel. Reggeledett, fekete pesti gyárkémények integettek a láthatárról. Bodolay az órájához nyúlt. Megnézte, — fél hatot mutatott az óra. De oly sokáig bámult az órára, mintha még sohasem látta volna azt. Aztán egyszerre fölhördült, az ajtónak rohant:

— Kiraboltak, — hörögte.

— Az óra láncról hiányzott a nevezetes kis ezüstkulcs.

Majd magához tért. Gondolkozni próbált? Talán elveszítette utközben? De nem, nem veszithette el. Nyugtalanosága nőttön-nőt. Mire a pesti állomásra ért, arról tudakozódott, hogy mikor indul a legközelebbi vonat visszafelé. Megmondták neki, hogy mindjárt. Bodolay elindult visszafelé. De hová lett éjjeli boldogsága? Helyét nem találta a vonaton és egész uton rémképek gyötörték.

Késő este volt, mikor hazaért. Valami titkos ösztön azt sugta neki, hogy ne haza menjen, hanem a menyasszonyához. A *Tahiné* zsugáteres házára ráborult a nyári éj szelidsége. Bodolay zörgetett az ablakon, mint már a nyári sokszor . . . Odabenn megmozdult a zsugáter egyik szemé, aztán halk, elfojtott kacagás hallatszott. A kacaj elveszett, a szoba sötét háttérben. Bodolay hiába zörgetett ezután. Senki sem felelt. Egy darabig várt, aztán elindult hazafelé. Vissza-vissza nézett a *Tahiné* kis házára, amely lassan eltűnt a sötétségben.

Haza érve, egy cseppet sem csudálkozott hogy a nevezetes almáriumot tárva-nyitva találta. Az üres almárium fenekén egy kis cédu lát vett észre. Ceruza-vonásokkal volt ez ráírva: „Hol a kaftán? *Tahiné*.”

— Hol a kaftán? — mormogta Bodolay és bámészan nézett az üres almáriumba, mintha a kaftánnak valahol ott kellene lenni?

— Hol a kaftán? kérdezte még egyszer, mintha a kaftánt elvitte volna valaki. A kaftánt nem vitte el senki, mert az soha sem is volt, de elvitte valaki a dicsőséget, a hirt, a nevezetességet . . . Elvitt valaki mindent, pedig semmit sem vitt el. A kis ezüstkulcs is ott fénylett az almárium zárában.

Bodolay leborult a széles bőrdíványra és keservesen siratta a dicsőségét és boldogságát.

Igy jutott a nevezetes Bodolay a híres Homonnaibácsi sorsára.

detét és vasárnap folytatódik a következő program szerint. Szombaton este fáklyászene és társasvacsora, vasárnap istentisztelet a román templomban reggel 9 órakor, a rom. kath. templomban 10 órakor, a Szécsenyi-téren álló, volt Ternajgó-féle házban Kossuth Lajos emlékére felállított emlékkő leplezés 11 órakor. A banketen Kossuth Pál gyógyszerész méltatta az ünnep jelentőségét, a társasvacsorán a románok igen szép számban voltak jelen, köztük Zsuzsa Pável meleg szavakban mondott toasztot román nyelven. Az emlék-táblát Virágos Sándor reform. lelkész lelkes hangon tartott, szépen átgondolt, kitűnően előadott beszéd kíséretében leplezték le, úgy, hogy a jelenlevő nagy hölgy-közönség több tagja meghatottságuknak könnyekben a ott kifejezést. Utána Miklóssy Miksa gör. kel. román lelkész mondott román nyelven általános éljenzés és lelkes ováció között lelkes beszédet. 12 órakor az ünnepség véget ért, a helybeli tűzoltóság ez alkalommal is, mint mindig Faller Gyula és Csaszner József vezénylete alatt fényesen kitett magáért.

(A vidék.)

Kis Jenő és Erdőhegy községek hazafias közönsége Kossuth Lajos, Magyarország halhatatlan újjáteremtőjének századik születési évfordulóját épp oly imponzans fényvel, mint belső lelkesedéssel ünnepelték meg. Az ünnep előestéjén a Kossuth képeivel ékesített ablakok gyönyörűen ki voltak világítva, mintha a háztulajdonosok vetélkedni akartak volna a illumináció szépségében. Az utcákat zenés takarodó járta be.

A ünnepély fénypontja vasárnap délután folyt le és három részből állott: 1. Az erdőhegyi községhez nagy és egyhangú lelkesedéssel Kossuth Lajos nemzedékről nemzedékre kibátó érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták. 2. A templomban Csiba Márton erdőhegyi ref. lelkész megható imát és alkalmi beszédet mondott és előtte s utána az önkéntes dalárda hazafias dalokat énekelt. 3. A daloskör elénekelt a Kossuth himnuszt, utána nagy verével elszavalt Hibrand István egy Kossuth-ódát.

Ezután Váczy Dezső bélzerindi ref. lelkész, a Kossuth képeivel és nemzetiszínű trikolorokkal gazdagon díszített tribünről ünnepi beszédet mondott. A szónoklat igazi oratoriumi mestermű volt, úgy a tárgy, mint a tárgyalás szépsége tekintetében. A fiatal szónok oly nemes hévvel, oly megkapó vonásokkal és lendületei festette le Kossuthnak Monok és Torino közt lefolyt eseményekben és áldásos tettekben gazdag életét, hogy a hálás hallgatóságot valóssággal eibüvölte.

Este az iparoskörben Verő György Bölcső és koporsó című színművét adták, melyet a természet szorongásig megtöltött közönség nagy élvezettel hallgatott és elismeréssel honorált.

Gurahonc község polgárai tegnap ünnepelték Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját, oly imponzans módon, amilyenre kis községünkben még nem volt eset. Több épület fel volt lobogozva. A község fényes kivilágítása mellett nagy fáklyásmenet vonult végig zeneszóval az utcákon, a Kossuth-nótát énekelve és éltetve a hazát. Az állomás előtti térre érve, a pazarul kivilágított állomási épület egyik emeleti ablakából Németh Zsigmond főmérnök mondta el szépen átdolgozott ünnepi beszédét.

A felvonulást társasvacsora követte. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy helyszüke miatt sokan kénytelenek voltak hazamenni. A második fogásnál Rebmann Károly emelkedett szólásra s hatást keltő beszédében méltatta Kossuth Lajos érdemeit. Jól esett ez alkalommal is tapasztalnunk, hogy úgy a fáklyás menetben, valamint a társasvacsorán is, a román intelligens elem képviselve volt.

Szapáryligeten a község lakosainak lelkes részvétele mellett az állami elemi népiskola tantestülete és növendékei, élükön Scháger Ferenc igazgató-tanítóval, folyó hó 19-én honfiai kegyelettel ünnepelték meg Kossuth születésének századik évfordulóját. A nyilvános iskolai ünnepélyen a gyermekek hazafias énekei és szavallatai kivül Kallina A. állami tanító tartotta az ünnepi beszédet. Az intézetekben egész nap szünet volt. A nap előestéjén az egész terület kivilágították. Feltűnést keltett, hogy a nagy napon a községhezán nem tüzettk ki a nemzeti lobogót.

Világos közönsége is azok közé sorakozott, kik Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját hazafiasan megünnepelték. Csütörtök este fáklyás-menettel jártak be a főutcákat, a község épületei ki voltak világítva, másnap, pénteken úgy a világosi kaszinó, valamint a polgári olvasókör társas-vacsorát rendezett. A kaszinó estélyén Szever Ferenc dr. plebános ecsetelte a nap jelentőségét, utána Kishalmi Ferenc ujszentannai ügyvéd hazafias szellemtel ragyogó, gyújtó beszédet mondott, végre Krón Kálmán tartott felolvasást. A polgári körben Albert Ferenc és Luén János tartottak beszédet. Mindkét társaság vidám hangulatban töltötte az estét és a késő éjjeli órákban osztott szét.

Borosjenő községnek alig ezer lélekből álló magyar lakossága oly nagyszabású és magas színvonalú Kossuth-ünnepet rendezett, mely az ország nagyobb városaiban is párját ritkítja. F. hó 18-án este az összes magyar lakta házak és közhivatalokat fellobogózták és kivilágították; a községhezától fáklyás menet indult el és zenével, énekszóval bejárta a főbb utcákat. A menet azután a rom. kath. templom előtt állapodott meg, hol Schwiegl Gyula állami iskolai igazgató lelkes beszédet tartott, melynek befejezéseül elmondta Rákosi „Fohász”-át. A nemzeti lobogók ezután f. hó 21-ig kitűzve maradtak és a főbb ünnepség akkor folyt le, mikor a vidékre szétküldött lelkes hangú felhívásokkal meghívott vidékiek is nagy számban megjelentek.

Vasárnap reggel a rom. kath. templomban Sorbán Kornél dr. plebános hálaadó istentiszteletet tartott. Innét az egész ünneplő közönség a piacra vonult. Az ifjúsági kör dalárdája elénekelt a Himnuszt. Szondy János aradi tanítóképzési tanár költői szárnyalású beszédet tartott, melynek mélyeséges történelmi és politikai fejtegetéseit a hallgatóság frenetikus éljenzéssel és tapsal kísérette. Utána a dalárda a Kossuth himnuszt énekelte, majd Molnár István elszavalt a „Kossuth Lajos” című ódát. A délelőtti ünnepség ezután a Kossuth-nóta éneklésével ért véget.

Délután a kaszinó egyesület diszközgyűlést tartott. Borsos Géza főszolgabíró alelnök emelkedett hangú megnyitó beszéde után gyönyörű fejtegetéssel megírta határozatban jegyzőkönyvbe iktatták Kossuth születésének emlékét. Ezután Mészáros Samu dr. ügyvéd ünnepi beszéde következett, mely alatt leplezték Kossuth olajfestményü arcképét.

„Minő hatalmas erőnek kell lennie — mondta többek között — a Kossuth-névben, melynek hallatára félvszázaddal ezelőtt hadseregek termettek, és még most is, amidőn viselője már a sírban pihen, új életre kelti az élőket. Termete nem egyenesedik fel: mégis meggöndyednek előtte. Karja nem mozdul: mégis rémülve félre állnak, akik máskor fenhéjázó bátorsággal tobródnak a nép homlokán. Ajka nem szólal meg, szónoklata nem hallatszik: mégis fülünkbe cseng, szívéünkbe nyilal az ő izenete...”

Majd a Kossuth kultusz okainak részletes fejtegetése után így fejezte be: Isten dicséretére templomot emel a hívők serege: díszes a gazdagok, fából valót a falusi nép. — Az ő egyik igazi prófétájának, ki a népek millióinak lelkét szárnyalóvá, testét szabaddá tette — emléket állítottunk mi is e helyen. Egyszerűt és kicsit, amilyen erőnkől tellett. De mert Kossuthot ábrázolja, nekünk magasztos és szent, mint egy oltárkép mely előtt leborulunk és imádjuk a népszabadság Istenét.”

A beszéd után Stern József joghallgató elszavalt a „Fohász”-át és a dalárda énekelt.

— Ezután következett a legmeghatóbb részlet. Az egész uri közönség, szalonruhás férfiak, selyembe öltözött nők magasra tartott nemzeti zászló alatt elindultak a kaszinóból és az utca közepén egy ajkkal, egy lélekkel a Kossuth nótát énekelve átvonultak a polgári olvasókörbe, hol Fülöp György Géza dr. szép beszédet tartott és megkoszorúzták Kossuth arcképét. Maga és az imponzans utcai menet olyan megható volt, hogy az utközben összesereglet román földművesek ájtatosan, levett kalappal meghajoltak a nemzeti lobogó előtt. Este a „Központi” szállodában 180 terítékű

banket volt, hol Gyarmathy Ernő dr. királyi közjegyző hosszabb, magas rőptű ünnepi felkösztöntőt mondott. Beszéltek még: Borsos Géza, Szondy János, Mészáros Samu dr., Csillag Ignác dr. és többen.

Hegyaljai szőlőbirtokosok az olasz bor ellen.

(Nagygyűlés Gyereken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Az aradhegyaljai szőlőbirtokosok vasárnap délelőtt nagyszabású értekezletet tartottak Gyereken, a melyen az olasz bor behozatala ellen és egyéb, a hazai bortermelés ügyét érdeklő fontos ügyekben hoztak javaslatot. Az értekezleten a hegyalja valamennyi hegyközségéből több száz szőlőbirtokos vett részt.

Avarffy Géza nyitotta meg a nagygyűlést, hosszabb beszéddel fejezte ki az akadályokat, a melyek hazai bortermelésünk előrehaladását lehetetlenné teszik. Majd előterjesztette, hogy a nagygyűlést megelőzően szűkebb bizottságot szerveztek, a mely kidolgozta a határozati javaslatok tervezeteit s azokat most a nagygyűlés határozat-hozatala végett előterjeszti. Üdvözli a megjelenteket s a jegyzőkönyv vezetésére dr. Szilvássy Lászlót kéri fel.

A tárgyalásokat megelőzően fölolvasták Molnár Ákos dr. és Vancsó Gyula dr. országgyűlési képviselők táviratait, a melyben távolmaradásukat mentik ki.

A tárgyalás a szűkebb körű bizottság határozataiból indult ki, s a következőképp folyt le:

1. Az olasz borvám klauzula megszüntetése.

A népgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el az előterjesztett javaslatot.

2. A raktáron levő olasz boroknak 16 frt 80 kr.-ral utólag leendő megadóztatása.

Solymosán Illés paulisi szőlőbirtokos az adóztatást visszaható erővel felruházni jogosnak nem tartja. — Nyári Béla szintén nehézségeket talál a kivitelnél. — Avarffy Géza ismételt felszólalása után, a melyben hivatkozott arra, hogy a szesz megadóztatásnál is a raktáron levő pálinkát utólag adóztatták meg, a gyűlés e második indítványt is elfogadta.

3. A sörfogyasztási adónak kétszeresre való felemelése.

Uhreceki Ottó ujszent-annai bortermelő, nem kívánja a sörnek magasabb megadóztatását, hanem a bor cukrozásának stb. eltiltását kívánja kimondani. — Avarffy Géza ismételt felszólalása után a javaslatot a népgyűlés elfogadta.

4. A borfogyasztási adónak felére való leállítás.

Szilvássy László dr. úgy kívánja módosítani ezen javaslatot, hogy a borfogyasztási adó fokozatosan szállíttassék le. — Avarffy Géza hozzászólása után, Buja Sándor azon módosítást terjeszti elő, hogy az új bornál ne mint eddig 7 és fél százalék, hanem 10 százalék legyen adómentes, mint seprő, mert újabb bornaknál nagyobb seprőképződés áll elő. — A népgyűlés a javaslatot e módosítással együtt elfogadta.

5. A hadseregnél, illetve a legénysegnél naponta két deciliter bor kiosztása.

Avarffy Géza ez indítványt hosszas előterjesztéssel kíséri. — Valerian József a kérelmet oly képpen kéri módosítani, hogy e borok szállítására elsősorban termelők, másodsorban szövetkezetek és harmadsorban kereskedők pályázhatnak. Kereskedő azonban egy hadtestnél többnek nem szállíthat. — Kovács Vince szerint a magyar ezredeknél csak 10 százalék hazai terméket fogyasztanak, — kérendőnek tartja, hogy a kaszinókban, hajókon, tisztai étkezőkben a Magyarországot megillető arányokban magyar borokat fogyasztsanak. — Bildhauer Adalbert indítványozza, hogy ne határozott mértékben kéressék a b r napi kiosztása. — A javaslatot az összes módosítókkal elfogadták.

6. A magyar bornak olasz borokkal való keverésének szigorú eltiltása.

Valerian József indítványozza, hogy a borenőrző bizottságok ruházassanak fel hatályosabb ellenőrzéssel. — Nyári Béla indítványozza, hogy a borenőrző bizottságok hatósági jelleggel, bármely időben vizsgálati joggal ruházassanak fel. — Az indítványokat a népgyűlés elfogadta.

7. A borból főzendő konyak főzési adója tetemesen leszűkítették

Valerian József kiegészíteni kéri a javaslatot azzal, hogy konyak csakis borból és lepárlás, ne pedig hidegen előállítás útján legyen termelhető. A módosított indítvány elfogadott.

8. A síkságon termelt borok a hegyközség területére ne legyenek szállíthatók.

A felolvasott indítványt a népgyűlés elfogadta.

9. Tiltassék el a borhoz idegen anyagokat, cukrot és szeszt keverni.

Solymosán Illés indítványozza, hogy Arad város és vármegye törvényhatósága kerestessék meg az iránt, hogy a műbor-törvény mielőbbi revíziója érdekében az országgyűléshez följelentést intézzenek.

10. A magyar must és boroknak soronkülső és kedvezményes vasuti szállítása.

Solymosán Illés és Lőcs Rázsó azt indítványozzák, hogy a szállításhoz felmerült károkat a vasutak megtérítsék. Kulesár Sándor indítványozza továbbá, hogy a must vasuti szállításánál az erjedés megállítására végett salicil használható legyen.

A népgyűlés a javaslatot elfogadja.

A népgyűlés ezután Avarffy Géza elnöklésével a hegyközségek elnökeit bizta meg, mint együttes bizottságot a határozatok végrehajtására. A bizottságok jegyzőjeül Szilvássy László dr.-t kérték fel.

Végül Tiszti Lajos azt indítványozta, hogy a 9. pont alatti határozat olyként egészítsék ki, hogy Arad városa és Arad vármegye törvényhatósága a kormányhoz intézendő feliratban különösen kérje, miszerint a borhamisítás ne kihágás, hanem büntettnek vagy vétségnek minősítessék és a borhamisítók, vagy a hamis bornak forgalomba hozói, a borkereskedéstől és a borkiméréstől eltiltassanak.

A hozott határozatokat ezután Lungu Miklós görög keleti lelkész románul tolmácsolta, a mire a román ajku szőlőbirtokosok is egyhangúlag hozzájárultak azokhoz. Ezzel a nagygyűlés véget ért.

SPORT.

+ Arad kerékpáros bajnoka. A kerékpáros sport hanyatlásával évről-évre fogy Aradon is a kerékpár-versenyek száma. Az idén még nem volt kerékpár-verseny s ugyálszik egyetlen lesz a Meteor-klub által rendezendő bajnoksági verseny, melyet Nagyvárad-Arad közt e hó 28-án tartanak meg. A száz kilométeres ut befutási ideje legfeljebb 4 óra 29 perc lehet.

+ Tornászok kirándulása. Az Aradi Tornagyűlés sikeres kirándulást rendezett folyó hó 21-én a regényes szépségű milovai völgybe. A kirándulók a reggeli vonattal indultak Radnára honnan a solymosi váromokhoz mentek fel. Lejövet bejárták a szép milovai völgyet egészen a híres köhegyig, melylyel régen a község lakói a völgyben futó patak útját egy nagy árvíz alkalmával elzárták. Délután 4 órakor visszaindult a csapat s a Maroson csónakon átkelve a temesi oldalon Lippára értek. A kirándulásban részt vettek: Dobos Károly, Farkas Ignác, Nagy Sándor, Petrisin Gyula, Steinitzer Imre.

+ Kerékpáros falkavadászat. Derült időben folyt le vasárnap az Aradi Kerékpár Klub által rendezett kerékpáros falkavadászat a klub tagjai és sportbarátok élénk érdeklődése mellett. Délután fél három órakor becsájtotta el a Vas előtti gyülekező helyről Krausz Samu elnök a 8 „rókát“ Uj-Arad felé, a hol ezek kísérve elváltak és a szétágazó utak mentén elbujtak. Fél óra múlva indultak utánuk a „hajtok“ akik azonban egy órai sikerketelen hajtás után eredménytelenül tértek vissza, nem bírván feltalálni a rókákat kiknél maradtak aztán a hajtok részére kitűzött díjak is, me-

lyeket erre, a Millenniumban tartott társasvacsorán osztott ki közöttük Tedeschi Viktor a klub elnöke lendületes sportszeretetre serkentő szavak kíséretében. A három nyertes, Grallert Rázsó, Doka Miklós és Jenny István értékes emléktárgyakat kaptak.

A kitagadott Stefánia.

(Kinok jelenet a belga királyné koporsójánál.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 22.

Henriette belga királyné koporsójánál kinok jelenet folyt le az elhunyt királyné férje: Lipót király, és leánya: Stefánia hercegnő, Lónyay Elemér gróf neje között. A király kiutasította leányát a halottas szobából, és kijelentette, hogy sem őt, sem Lujzát, Koburg hercegnét nem kívánja látni.

A nagy feltűnést keltő eseményről a következőket táviratozzák.

Brüsszel, szeptember 22.

Spaa-ban, a belga királyné halottas szobájában kinok jelenet játszódott le.

Lipót király, a mint Luchon-ból megérkezett, s a halottas szobába ment, Lónyay Elemér grófnét találta a koporsó előtt, a mint letérdepelve imádkozott. A király rendkívül izgatottan tekintett Lónyainéra és kezével intett neki, hogy azonnal távozzék a szobából.

Lónyay grófné halálsápadtan kelt föl és a Bellevue-szállóban levő lakására hajtatott. A közben a király másik leányát, Klementina hercegnét hívatta magához és felszólította, hogy beszéljen Lónyaynéval.

— Nem akarom többé — mondta izgatottan az udvari személyzet előtt, — sem Stefániát, se Lujzát (Koburg hercegné) látni. Már mondtam, hogy nem ismerem őket.

Klementina fölkereste nővérét a kivel azonnal a pályaudvarra hajtatott.

Lónyay grófné egyenesen Brüsszelbe utazott, a hol már híre ment a közte és apja között lefolyt jelenetnek. Többen a pályaudvarra siettek, a hol óvációval fogadták a könyvek között, zokogva érkező Lónyayné. A kitagadott hercegnő az óvációk hallatára fölemelte gyászfátyolát és azt mondta a tüntetőknek:

— Köszönöm, kedves honfitársaim!

Valószínűleg a két kitagadott leány miatt a királyné temetése a legszűkebb körben fog végbemenni. A mint Brüsszelből táviratozzák, Lipót király köszönetet mondott az angol királynak ama szándékáért, hogy Henriette királyné temetésén a connaughti herceggel képviselteti magát és közölte vele, hogy a temetésen csak a király családtagjai lesznek jelen.

Lipót király különben kijelentette, hogy a temetési ünnepségek után csütörtökön ismét Bagneres de Luchonba fog utazni.

Brüsszel, szeptember 22.

A királyné koporsója előtt lefolyt jelenetről a következő részleteket jelentik:

A mikor a király Lónyay grófné megérkezését hallotta, meg volt lepelve, de azért ezt mondta:

— Nem rosszalom ugyan, hogy Stefánia eljött, de ez nem változtat a jó viszonyon, a mely köztem és leányom között fenáll.

Ezzel a halottas szobába ment. Itt Lónyay grófné anyja koporsója előtt térdelt és imádkozott. A király bevárta, a

mig az imát befejezi, azután az összegyűlt udvari személyzet előtt, igen érthető kézmozdulattal jelezte leányának, hogy hagyja el a halottas szobát.

Lónyainé szó nélkül fölemelkedett s kifelé ment, de a szoba közepén összeesett és nővérének kellett őt a kocsijához kíséreni, a mely a grófnét a szállóba vitte. Itt Lónyayné sírógörcsöket kapott s azonnal parancsot adott az elutazásra.

Mivel a brüsszeli vonat csak két órával később indult, a grófné a pályaudvaron várakozott, ahol a közönsége tiszteletteljesen fogadta. Az udvari személyzet közül senki se kísérte Lónyayné.

Brüsszel, szeptember 22.

A grófnő Brüsszelben a Hotel Flandernbe szállott. Ide kellett volna érkeznie Lónyay grófnak is; ez azonban elmarad, mert a grófné Brüsszelből egyenesen Angliába utazott vissza.

A Hotel Flandernben Stefánia fogadta a sajtó képviselőit, akiknek megköszönte, azt a jóakaratot, amelylyel ügyével foglalkoztak, azután elmondta a közte és atyja között lefolyt jelenetet, úgy, amint fentebb le van írva.

A nyilvánosság elítéli a király tulszigoru eljárását. Egész Brüsszelben ez a közbeszéd tárgya. Valamennyi lap rosszalja a király eljárását, annyival inkább, mert a flandriai gróf és a grófné a legszívebben fogadták Stefániát.

Brüsszel, szeptember 22.

Windischgrätz Erzsébet hercegnő, néhai Rudolf trónörökös és Stefánia leánya ama gyalázat folytán, amely anyját érte, táviratilag tudatta a belga királynéval, hogy Henriette királyné temetésén nem vesz részt.

Állatorvosok értekezlete Aradon.

(Két új állatorvosi állás a megyében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

A vármegye területén levő állami állatorvosok több fontos állategészségügyi kérdés dolgában ma délelőtt a megyeháza kistermében értekezletet tartottak. Az értekezletet Kellner György törvényhatósági m. kir. állami állatorvos hívta össze. Az állatorvosi szolgálat államosítása óta ez az első ilyen értekezlet Aradon és Kellner György tervbe vette, hogy a jövőben minden félévben legalább egyszer összehívja az állatorvosokat, hogy azon a fontosabb ügyeket, a gazdaközönsséggel és a hatóságokkal szemben való eljárást, megbeszéljék.

Az értekezleten Kellner György elnökölt s azon a megyei állami állatorvosokon kívül az aradvárosi állami és községi állatorvos, továbbá a szemlaci körállatorvos is részt vett.

Legfontosabb tárgya az értekezletnek Arad vármegye törvényhatóságának azon határozata volt, a melylyel új körállatorvosi állások rendszerezését határozta el. A megye területén levő tíz járási állatorvos nem képes az állategészségügyi szolgálattal járó összes teendőket kellőképp ellátni, s főképp a helyi szolgálatra: a vásárok ellenőrzése, a vágatásokra stb. a körállatorvosok alkalmazása szükséges. A megye törvényhatósága, az erre vonatkozó szabályrendelet módosításával, öt körállatorvosi állás rendszerezését határozta el és pedig: Glogovác Kurtics, Kisjend, Ujszentanna és Szemlak székelylyel. Ezeket az illető körzetbe tartozó községek, az utólag megállapítandó hozzájárulási arányban, javadalmazzák; a körállatorvosok az egyes járási állami állatorvosok ellenőrzése alatt

működnének, s azoknak egyben kisegítői is lennének.

A szabályrendelet módosításának e tervezetét a megye kiadta az állami állatorvosoknak véleményadás végett. A mai értekezlet hosszas, beható tárgyalás után öt helyett *hét körállatorvosi állást* tartott szükségesnek, és pedig: az említett helyeken kívül még *Csermón és Megyeseqyházán*.

Ezután az értekezlet egyéb tárgyakkal foglalkozott, a többek között a megye területén uralkodó *száj- és körömfájás* járvánnyal. Erre nézve azonban érdemleges határozatot nem hoztak, miután *Uhlyarik* Titusz temesvári állatorvos egészségügyi felügyelő október 1-től kezdve be fogja járni az egész megyét, s az ő vizsgálata alapján egy *újabb értekezlet* fogja, a felügyelő részvételével, a szükséges tennivalókat megbeszélni.

Aradiak győzelme a temesváriak fölött.

(A vasárnapi labdarugó-mérkőzés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Az aradi atléták labdarugó csapata vasárnap délután versenyben mérkőzött a temesvári *Football Klub* labdarugóival. A mérkőzés dicsőséget hozott az aradi atlétáknak, amennyiben a match az ő javukra dőlt el, még pedig kiváló eredménnyel.

Az *Aradi Athletikai Klub* tagjai tegnap délután utaztak át Temesvárra *Szathmáry* János vasúti főfelügyelő, a klub ügyvezető-alelnökének vezetése alatt. A temesvári pályaudvaron az ottani egyesület tagjai fogadták az aradi labdarugókat, s ezek kalauzálása mellett mentek ki a versenypályára, a mely a Kisfaludy-téren fekszik.

A játéknak, mely fél 4 órakor kezdődött, gyönyörű idő kedvezett. A versenypálya ülőhelyei nagyszámu és elegáns közönséggel teltek meg s ezek között tulnyomó számban voltak képviselve a temesvári hölgyek. Ugyilátszik, hogy a temesváriak szeretetébe jobban beférkőzött ez a nemes, szép játék: a közönség jó része maga is szakértőnek látszott a játékban s olyan érdeklődéssel, izgatottsággal figyelte a mérkőzés minden fázisát, buzdította a játékosokat, éljenzett egy-egy szép támadásnak, s végül lelkesedéssel tapsolt a sikerült goal-nak. A játék nagyrészt a temesváriak kapuja előtt folyt s ha csapatjaiknak sikerült a labdával behatolni az aradiak kapuja elé, a temesvári közönség biztatta és buzdította játékosait a goal-rugásra. A támadás azonban az aradiak védelmén legtöbbször megtört.

Fél négy óra volt, mikor Müller Károly, a játékbiro jelt adott a játék megkezdésére. Sorshuzás utján az aradi csapat választ helyet, a temesváriak kezdik a játékot. Brós rohamot diktálnak s négy perc alatt az aradi kapu előtt volt a labda. A temesváriak egyik csatárja a kapura lő, *Ory* Aladár, az aradiak goal-keeperje elrugra a kaputól a labdát, ez azonban az aradiak egyik hátvédjéhez ütődik s váratlanul visszaugrik az aradiak kapujába. Az első goalt így az aradiak kapták. Ez a baleset egy kissé lehangozta az aradiakat, de aztán annál velembenben támadtak.

Mintegy husz percig különös támadásokkal telik az idő, goal nélkül. Huszonöt perc múlva az aradiak áttörnek magukat a temesváriak erős hátvédjein s *Reicher* csatár a pálya széléről íves-rugással beküldi a labdát a temesváriak kapujába. Ezzel kiegyenlítődött a goalok száma, az első félidő vége előtt azon-

ban *Péterffy* Antal még egy goalt rug s ezzel az arány *2:1 lett az aradiak javára*.

Tíz perc szünet után újra kezdik a játékot. Ot perccel kezdés után *Reicher* még egy goalt rug. Kevéssel utóbb az aradiak *Szathmáry* Béla gyönyörű passz-jára megszerzik maguknak a *negyedik* goalt. A temesváriak második goaljukhoz csak egynegyed hatkor jutnak, ezt *Törökfalvi*, a temesváriak center-csatározója lőtte. A játék vége előtt, az utolsó pillanatban *Székely* Károly, az aradi csapat centerje az utolsó, de szép goalt lövi s ezzel megcsinálta csapatjának az *ötödik* goalt. A mérkőzés tehát *5:2* az aradiak javára.

A temesváriaknak több igen jó játékosuk van s vereségüket csak az összjáték hiányának köszönhetik, a játék eredménye bizonyára komolyabb kimenetelű lett volna rájuk nézve, ha *Bürger*, *Popovits* és dr. *Dobroszláv* játékosai a csapatban nincsenek. Az aradi csapatban az Athletikai Club következő játékosai vettek részt: *Csatárok*: *Reicher* L., *Probst* L., *Székely* K., *Péterffy* A., *Szathmáry* B., *Fedezet*: *Kremmer* Z., *Gál* Z., *Heeger* A. *Hátvéd*: *Heeger* J. *Korányi* B. *Kapuvéd*: *Óry* A.

A játékot pártatlanul és szakavatottan *Müller* Károly temesvári tornatanár vezette, kit a játékosok a mérkőzés befejeztével lelkesen megéljenztek. A match után a temesvári Erzsébet vendéglőben társasvacsora volt az aradiak tiszteletére.

A jövő hónap közepén a temesvári football-klub jön át Aradra revans-mérkőzésre.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színházi bérlet.

Arad, szeptember 22.

A színházi szezon sikeréhez, legalább ahhoz, a mely az igazgatót illeti, hozzátartozik, hogy a bérlet jól üssön be. Jelenleg ott tart már a színház, hogy a bérlők névsorát összeállithatta, s ez a jegyzék elég jó előleg a közönség bizalmából. A felemelt helyárak mellett is szépen sikerült a bérlet, október elsejéig még előreláthatólag kiegészül egy sereg névvel a lista. Ebben a sikerben elvitathatlanul sok érdeme van *Gonda* Lászlónak, a színház pénztárosának kinek a jó és rossz esztendő tapasztalatai valóságos rutint adtak a bérlet-gyűjtéshez.

A bérlőkről szóló kimutatás a következő:
Alsó páholyok balra: 1 szám páratlan *Vásárhelyi* László, páros *Weiler* Rudolf. 2 sz. *Ózv.* *Lacay* Józsefné. 3 sz. *Vajda* Lajos, *Kristyóri* János. 4 sz. *Friebeisz* Miklós, *Verbos* A. 5 sz. *Wadowszky* Gusztáv, *Bonts* Döme. 6 sz. *Lukács* (Lamberger) Lajos dr., *Gál* Ferenc. 7 sz. *Verzár* Gyuláné, *Ózv.* *Inkey* Emilné, 8 sz. *Mayer* Miksa. 9 sz. *Fábián* László, *Urbán* Iván.

Alsó páholyok jobbra: 1 sz. *Andrényi* Károlyné, *Löcs* Rezső. 2 sz. *Neuman* Dániel, *Ózv.* *Ortutay* Gyuláné. 3 sz. *Bolyos* József, *Domány* József és *Fixek* István. 4 sz. *Végh* Aurélné, *Priegl* István dr., ifj. *Nachtnébel* Ödön. 5 sz. *Parecz* Gyula, *Posgay* Lajos dr. 6 sz. *Vásárhelyi* Béla, *Institoris* Kálmán, 7 sz. *Bánhid* Antal báró, *Schauer* Adám. 8 sz. *Jakabffy* Zoltán páros és páratlan. 9 sz. *Purgly* János páros és páratlan.

I. emeleti páholyok balra: 1 sz. *Tiszti* Lajos, 2 sz. *Hánn* Alajos, 3 sz. *Ózv.* *Hauser* Károlyné, 4 sz. *Tagányi* István, 5 sz. *Herman* Gyula, 6 sz. *Lukács* Gyula, 7 sz. *Szathmáry* Gyula, 8 sz. *Gutsjühr* Mihály.

I. emeleti páholyok jobbra: 1 sz. *Tolnai* János dr., *Ózv.* *Rozsnyai* Mátyásné, 2 sz. *Cziffra* János, 3 sz. *Boros* Vida, 4 sz. *Fetter* Géza, *Kneffel* Lajos, 6 sz. *Kertay* Ede és *Szokolczay* Lajos.

Közép nagy páholyok: *A.* *Sármezey* Endre, *B.* *Kintzig* János és *Kintzig* Ferencné, *C.* *Avarffy* Imre dr., *E.* *Deutsch* Bernát, ifj. *Kinczig* János.

Támlás-székek: *Schvarcz* Herman, *Pohl* Károly, *Herkovitz* Ignác, *Nagy* Farkasné, *Deutschn* Izidor, *Kuttn* Gyula, *Kuttn* Alfréd, *Steiner* Vilmos, *Róth* Zsigmond, *Simay* István, *Vidor* Sándor, *Schäffer* Henrik, *Krausz* Gyula, *Bisztriczky* József, *Müller* Károly, *Nagy* Lajos szálodás, *Szalay* Béla dr., *Rosenberg* Miksa dr., *Pollák* József, *Apor* Gyula, *Kövesdy* Ignác, *Stengl* Andor, *Guttman* Henrik, *Sági* Henrik, *Szabó* József tanító képezdei igazgató, *Urhegyi* Alajos, ifj. *Verzár* Sándor, *Topán* Sándor.

Bérelni lehet még mindig a színházi pénztárnál, páros és páratlan bérletre, támlás székeket és jó páholyokat. A később jelentkező bérlők névsorát vasárnap közöljük.

* *Lesz-e új intendáns?* *A. B. H. K.* egy munkatársa beszélgetést folytatott a belügyminiszterium egy előkelő, színészeti ügyekben mérvadó férfiával arra nézve, hogy a *Keglevich* távozásával megüresedett intendánsi állást betöltik-e vagy se. Az illető kapacitás a következőket mondotta:

— Mérvadó körökben az a felfogás uralkodik, hogy mind a Nemzeti Színház, mind az Opera igazgatójának, hatáskörén belül, — melyet első sorban a budget korlátoz, — teljes, csorbítatlan rendelkezési joga legyen. Az intendánsi méltóság fölösleges. Az igazgató állapítja meg a műsort, ő szabja meg a fizetéseket, ő osztja ki a szerepeket, szerződöt és elbocsát tagokat, a mint jónak látja. Teendőibe senki-nek sem lesz beleszólása, de tetteiért az igazgató minden percben felelősséggel tartozik. És csakis ez a helyes. Egy ember kétféle dolgot nem végezhet egyenlő jól és ugyanegy dolgot két ember szintén nem végezhet egyszerre. Elvárja, reméli és hiszi a kormány, hogy az igazgatók a beljükből helyezett bizalmat igazolni fogják. Ezért mindig lesz rá gondja, hogy arra való emberek álljanak ama két müintézetünk élén, melyet a király, a kormány és a közönség erkölcsileg és anyagilag egyaránt pártol. Hasonló helyzet volt egyébiránt *Orczy* báró intendánsága után, mikor *Szigligeti* volt az akkor még egyesített Nemzetinek és Operának igazgatója. Ideálisabb álláspontja igazgatóinknak nem volt; — csak legyen meg hozzá a kellő ambíciójuk is.

Atzél Péter szőlői.

(Árverés a világiosjárásbírósnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Darabról darabra, hivatalos processzusok közben kerülnek kótyavetyére a romjai annak a hatalmas vagyonnak, a melynek egykor *Atzél* Péter, Arad néhai polgármestere és főispánja volt a gazdája. A butorok után a hegyi kolnák, majd az aradi háztelkek, s legutóbb a régiségeket és ereklyéket kedvelő magyar ur ezüsteneműi, drágaságai.

Utolsónak *Atzél* Péternek szőlői maradtak, a melyek árverezését ma kezdték meg a világiosjárásbírósnál. A szőlők több ideje parlagon hevernek, mindazonáltal az árverés élénk érdeklődés mellett folyt le.

Az árvereltetők között első helyen a *Magyar Jeleológ Hitelbank* van, az utána következők sorában vannak: a *szászvárosi tulajtársulat* az aradi villamosági társulat, (a Szent László király-utca világitásáért) *Deutsch* J. József, az öngyilkossá lett milliomos örökösei, *Aradvármegye* közönsége egy alapítvány révén, és végül az aradi zenede, ugyancsak *Atzél* Péter egy alapítványa címén.

Ma a *muszkai* szőlőket adták el, meglehetősen jó áron: egy-egy parlag-föld 2000 koronáért is elkelt.

A volt *Heincz*, a *Vörös- és Pászthory*-szőlők kerültek árverésre. Ezeket megvették: *Dobosfy* Alajos nagyvárad kir. ítélőtáblai bíró, *Szabó* István, szinyérváraljai kir. járásbíró, továbbá *Emmeneth* István, *Nacsa* Károly, *Wellisch*

Hugó, Müller József, Arnold Nándor világi és muszkai lakosok.

A szőlők öt-hat holdas parcellákban adatnak el. Az árverésen összesen 64840 korona folyt be.

Az árverésen nagy érdeklődő közönség volt jelen, közöttük Bohus István báró, Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Nachtnébel Udön, Hegedüs László főmérnök és mások.

A szőlők árverését a jövő hónapban folytatják: október 7-én a magyarait, október 10-én a világi szőlők kerülnek bíról licitáció alá.

A mészárosok és a közönség.

(A húsarak tölemelése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Aradváros tanácsának ama végzése, melylyel egy mészáros a marhahus mellé adott „nyomtaték”-ért megbüntetett a városi szabályrendelet értelmében, nagy mozgalmat idézett elő a mészárosok körében. A mozgalom fő jelensége volt az a gyűlés, melyet a mészárosok és hentesek ipartársulata ma délután az ipartestületben tartott. Itt konstataáltak, hogy a tanács az 1881. év óta fennálló szabályrendelet értelmében járt el, mely szerint a marhahus nyomtaték nélkül árusítandó, míg a nyomtaték külön, kisebb árért mérhető ki. Hogy az új intézkedéssel, azaz valójában a régen fennálló intézkedés szigorú betartásával szemben állást foglaljanak, elhatározták a mészárosok, hogy a marhahust ezután drágábban árusítják.

Ezzel a határozattal természetesen nem lehet megoldva a kérdés és pedig nincs megoldva a közönség szempontjából. A hus, mely a szegény néposztály számára körülbelül luxuscikké vált az utóbbi években, ilyenformán még jóval drágább lenne. Azt mondjuk, hogy „lenne”, mert nem akarjuk hinni, hogy a mai határozat — mely egyelőre még csak előzetes, kötelezettség nélküli megállapodás — érvényre emelkedik. Mert ha ez megtörténik, a közönség nagyon megszenvedné ezt a nyomtaték-ügyet.

A mai gyűlésen eme főtárgyon kívül több felmerült ügy került szóba. A mészárosok részéről sok panasz hangzott el, melyek mindenestre megérdemlik a meghallgatást, hogy — ahol a közönség érdeke nem szól ellene — segítve legyen a panaszokon. A főkapitány, ki elé holnap küldöttésgileg járulnak a mészárosok, bizonyára minden lehető meg fog tenni érdekükben, mint ahogy a szóban forgó nyomtaték-ügyet is teljesen méltányosan bírálta el, mielőtt még a tanács elé került volna. A tanács határozata azután a kapitányság intézkedésének megerősítése volt.

A mai ülésen, mely az ipartestület nagytermében folyt le, Glück Károly elnöklété alatt nagy számban jelentek meg a mészárosok.

Az elnöki megnyitó után, Holecsek Ferenc, kit a tanács megbírságot, adta elő az ügyet, melyből tulajdonképpen az egész mozgalom kiindult.

Ezután Müller Károly ipartársulati ügyész szólott a tárgyhöz. Szerinte a szabályrendelet tulszigoru, aminek bizonyossága, hogy eddig senki sem tartotta be s hogy a betartást a közönség nem is követelte. A szabályrendelet esetleges megváltoztatása a szóban forgó bajon nem segítene. Míg ugyanis a szabályrendeletet módosítanák, legalább fél esztendő telne el. Addig pedig nagyon sok kellemetlenség érne a mészárosokat. Oly módot kell találni tehát, hogy a szabályrendelet betartása mellett is segítve legyen a mészárosok helyzetén. (Helyeslés.)

Glück Károly: Ilyen értelemben csupán

ugy lát kisegítő utat, ha a hust, melyet nyomtaték nélkül mérnek ki, drágábban árusítják. Ajánlja, hogy kilogrammonként a levesnek való hust 72 krajcárért, a sütni való és rostélyost 80 krajcárért, a vesepecsenyét 1 forintért, a szegyet pedig 52 krajcárért mérjék. A nyomtaték nélküli hus számos budapesti mészárosot tönkretett, s Aradon is ezzel végződne a dolog, ha nem segítenek magukon.

Az indítványt a gyűlés elfogadta azzal, hogy holnaptól kezdve ennek értelmében mérik a marhahust. Néhány nap múlva a határozatnak aláírással való megerősítésére kéri fel a mészárosokat. Ezzel azután a határozat végleges érvényű lenne.

Krupa Károly a mészárosok számai panaszát terjeszti elő. A megye egész területének az állatjárványok miatti elzárása nagy kárt okoz a mészáros iparnak, melynek érdekében ezt a tulszigoru intézkedést meg kellene szüntetni. Élesen kelt ki a vágóhídi jég-ügy miatt. A mészárosoktól egész éven át szedik a díjat, a jég pedig kifogy a vágóhídon. Hosszasan szólott arról, hogy a közönség egyrésze a közeli községekből szerzi be busszükségletét, a mi tetemes kárt okoz a mészárosoknak. Felémelte, hogy sokan a várból vásárolják a hust összeköttetések révén.

Müller Károly — több felszólalás után — indítványozta, hogy holnap mejen bizottság a főkapitány elé s kérjen intézkedést arra nézve, hogy a környékről ne hozhassanak hust be a városba, annál is inkább, mert szabályrendelet tiltja minden olyan husnak elárúsítását, mely nem került vágóhídi vizsgálat alá.

Az indítványt elfogadták s a bizottságba Müller Károly vezetése mellett kiküldték Glück Károly elnököt, Wild Jánost, Rothmüller Ferenc és Krupa Károlyt.

Kiss Ferenc titkár indítványára elhatározták, hogy a vágóhídi jég-ügyben is orvoslást kérnek a főkapitánytól. A jég-mizériát hűtőköszülékkel kell megoldani, melynek ügye két év óta vajudik már.

A gyűlés ezzel véget ért. Remélhetőleg holnap teljes megállapodás jön majd létre a főkapitány és a mészárosok között, még pedig olyanformán, hogy annak a közönség kárát ne szenvedje.

Aradi koszorú

a mármaros-szigeti Asztalos-emléken.

(A kereskedelmi és iparkamara kegyeleto.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Nemzetiszínű szalagos, díszes babérkoszorut küld az aradi kereskedelmi és iparkamara Mármaros-Szigetre. A koszoru küldésének ez az érdekes, s az aradiak kegyeletéről tanuskodó története.

A kereskedelmi és iparkamarák kiküldöttel, a mint megirtuk, a debreceni országos értekezlet után kirándultak Mármaros-Szigetre. A kirándulásban résztvettek az aradi kamara képviselői: Kristyó János elnök és Marschall Lajos dr. titkár is.

A mint a város főterén keresztül kocsiztak, a római katolikus templommal szemben egy emlékoszlopot vettek észre. Kristyó megkérdi a melléjük beosztott mármaros-szigeti urtól.

— Miféle obeliszok az?

— Asztalos Sándornak emlékoszlopa.

Természetes, hogy aradi kiküldöttek azonnal érdeklődni kezdtek az aradi utcai harc hőseinek emléke iránt. A szabadságharc nagynevű ezredese, Asztalos Sándor Mármaros-szigeten született, s szülővárosa néhány év előtt

emelte a város legdiszesebb helyén emlékeztére ezt az obeliszket.

A hogy ezt megtudták az aradi kiküldöttek, megpendítették az eszmét, hogy az Asztalos Sándor-emlékoszlopot megkoszorúzzák. Azonban babérkoszorut nem lehetett hamarjában teremteni, művirágkoszorut pedig nem tartottak illőnek a kegyeletes aktushoz.

Ezért aztán Kristyó és Marschall dr. fölkeresték Szerényi György, Mármaros-sziget polgármesterét, az aradiak nevében örömkönek és elismerésüknek adtak kifejezést, hogy a város ily impozáns módon megbecsülte nagy szülőttjének, az aradi hőnek emlékét; azután tudatták, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara néhány nap múlva babérkoszorut küld az emlékoszlopra, a melynek közepén a vesztőhelyről szedett mezei virágok lesznek, s kérték, hogy a polgármester ezt az ő nevükben az emlékoszlop talapzatára helyezze el.

A polgármester erre természetesen kész örömmel vállalkozott. Ma elkészült a koszoru is, széles nemzeti színű szalagján ezzel a felirattal:

„Az aradi kereskedelmi és iparkamara — Arad hő megvédelméjének.”

A koszorut holnap küldik el Asztalos Sándor szülőhelyére.

HIREK.

Megszökött katonai őrség.

— Az aradi vár foglyai. —

Az aradi vár börtönébe ma egy egész katonai őrséget zártak el. Az őrség a 46-ik gyalogezredhez tartozik, s az adakaleki szigeten állomásozott. Az elzáratásnak szokatlanul érdekes előzményei vannak.

Adakaleh félszigetére a hetedik hadtest ezredeiből küldik felváltva az őrséget. Az idén a sor a szegedi 46-ik gyalogezredre esett. A kirendelt legénység nagyon megunhatta a sziget őrzését, mert kalandos módon otthagya a napokban ezt az egyhanguságot, s az egész legénység átszökött Orsovára — mulatni.

Bartha József főhadnagy, az őrség parancsnoka meglepetéssel tapasztalta, hogy egy szál embere nincsen. Keresésükre indult, s megtalálta őket Orsován, még pedig igen vidám hangulatban.

A vigságnak szomorú folytatása lett. Az őrséget fegyveres őrizet alá vették, s ma Aradra hozták a vár-börtönbe, vizsgálati fogságba. A szökevény mulatozók felett az aradi hadbírótság fog ítéletet mondani.

Adakaleh szigetéről sűrűn esnek szökések, dacára annak, hogy a szökevényeket szigorúan büntetik. A mostanihoz fogható eset azonban, mikor az egész őrség otthagya a szigetet, alig történt még.

A Krivány-könyvek hazaszállítása.

— A törvényszéktől a megyeházáig. —

Arad, szeptember 22.

Két rab, egy szuronyos börtönőr fedezetével, kis szekeret vonszolt ma délután a törvényszéki palotától a vármegyeházáig. A kis szekér nevezetes tárgyakat tartalmazott, s az ut, a melyet a kis kocsi tett, egy nevezetes bűnpör történetéhez tartozik. A törvényszék ma átszállította Aradvármegyéhez azokat a gyámpénztári könyveket és iratokat, a melyek a Krivány sikkasztásának tanuságai. Ezek a könyvek bűnjelek voltak Krivány János pörében s mint ilyeneket vette birtokába a törvényszék. A könyvek azóta, hogy a megyeházától elkerültek, megjárták a nagyváradi itélőtáblát és a

kuriát. Most azonban, hogy az országos hírű bűnpört egészen befejezték, a bíróságoknak az árvapénztár inkriminált könyveire nincs szükség, s azokat hivatalos tisztelettel visszaszámaztatta.

Összesen huszonhét vastag könyvet és egy csomag iratot küldtek át a megyéhez, amely ezt elfogja helyezni a pincékben, mint emlékeinek legszomorubbikát, a nagy összegről, a melyet Krivány keze tüntetett el, kicsi kárpótlása ez a szekénderék könyv, mely a megyénél a pótdadón kívül Krivány működésének emlékét őrizni fogja . . .

— **A püspök ünnepe.** A csanádi egyházmegye szokásos kegyelettel emlékezik meg évenként Desseffy Sándor megyés püspök intronizálásának évfordulójáról. Szerdán szept. 24-én, Szent Gellért napján lesz tizenkét éve, hogy megyés püspökünk harangok zugása és nagy ünnepek közepette elfoglalta Szent Gellért püspöki székét. A szokásos istentisztelet üdvözlések és hálaimák e napon sem maradnak el Desseffy püspökért, aki immár felépülve nehéz betegségéből, jó egészségnek örvend.

— **Minisztertanács.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel Budapestre érkezett, és délután elnöklésűves minisztertanács volt. Holnap Széll Kálmán Bécsbe utazik a kiegyezési tárgyalások folytatására. A miniszterelnököt Lukács László, Darányi Ignác és Láng Lajos is elkísérik. Bíró miniszteri tanácsos és Toepke államtitkár pedig már két nap óta Bécsben vannak, nyilvánvalóan szintén a tárgyalások előkészítése céljából. Bécsi hírek szerint a legközelebbi tárgyalásoknak nagy fontosságot tulajdonítanak, de nem remélik, hogy ezuttal végleges eredményre jutnak, éppen a tárgyak fontossága miatt.

— **Roosevelt elnök és a Kossuth-ünnep.** Az amerikai magyarok szintén megünnepelték a Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. A *Berliner Tageblatt* mai számának egy new-yorki telegramja szerint Roosevelt elnök ez alkalomból levelet intézett a new-yorki magyar egyesülethez, s a levélben többek közt ezt írja:

„Mint amerikai polgár, büszke vagyok arra, hogy a vitéz szabadságharcos emlékét Amerikában oly általános tisztelet övezi.“

Az elnök levele az amerikai magyarság körében nagy lelkesedést keltett.

— **Ugron Gábor visszatérése.** Egy fővárosi estilap jelentése szerint Ugron Gábor, az egykori Ugron-párt vezére, őstől kezdve ismét résztvesz az aktív politikai életben. Szilágy-Somlyón tegnap a Kossuth-ünnepel kapcsolatos gyűlésen kijelentette, hogy őstől kezdve az aktív politikai életben újból résztvesz.

— **Parlamentí vizsgálat Csongrádon.** Csongrádról táviratozzák: A csongrádi kerületben lefolyt választásnál felmerült esetek megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság tagjai közül Justh Gyula és Szeles József képviselők vasárnap este ide érkeztek és ma megkezdték a kihallgatásokat. Összesen 80 ember kihallgatása van elrendelve és naponta 20 választót hallgatnak ki.

— **Az aradi önkéntesek tisztí vizsgái.** Az aradi háziezred ez évi önkéntesei is átették már a legnagyobb drukkon: a tisztívizsgán. Hazajöttek Nagyváradról s itthon várják a vizsga eredményének kihirdetését, melyet csak holnap közölnek velük napi parancsban. Nagyvárad tudósítónk értesülése szerint ötven önkéntes közül körülbelül tizenkettőt vetettek vissza s csak három-négy lesz közöttük, akit még egy évre tartanak bent. Azok névsora, akik a vizsgát sikerrel állották ki, körülbelül ez:

Adelman Ferenc, Bánhidya Aurél, Barbara Szevér, Chelicán Aurél, Curtutiu Kornél, Deutsch Lajos, Dóri Andor, Edel, Friedrich, Fehér Jenő, Gál József, Hoffmann Győző, Holló Sándor, Karácsonyi Sándor, Kovács Antal, Muszler, Muzsáy Sándor, Mihajlovits Milán, Marianovits Endre, dr. Megyesi Ignác, Müller Ferenc, Molnár Jenő, Petrucz Jusztin, Sztankovits Konstantin, Szabó József, Szenes Béla, Schwällengraber Gyula, Staubesand Keresztély, Teleszku György, Vas Andor, Világ János, Vidor Imre, Weisz Árpád.

Ezek az önkéntesek holnap fogják felkötni az őrmesteri kardot s ez a büszkeségük egy hétig fog tartani. Október elsején aztán berukolnak az új önkéntesek, az egy éves rekruták.

— **Kossuth-ereklye a turini muzeumban.** Turinból táviratozzák, hogy Basso dr. Kossuth Lajos háziorvosa és barátja a városnak ajánlotta Kossuth házisipkáját, a melyet a muzeumban fognak elhelyezni.

— **Az ősz.** Itt van az ősz itt van újra . . . Vasárnap ott kelt föl a nap a hol március 21-én s ott is nyugszik le. Vasárnap, szeptember 21-én a naptárcsinálók szerint is megkezdődött az ősz. Hűvösek a reggelek, hűvösebbek az esték s így csakugyan ősz felé ballag az idő. De meg a fecskék is elköltöztek s a felsőkabátok is fölkerültek az emberekre. A akác kétszer virágzott s így remélni lehet, hogy hosszú lesz az idén a mi őszünk, a mi kedves őszünk, mely itt az aradi vidéken mindig oly kedves szokott lenni.

— **Házasság.** Fényes esküvő volt tegnap Temesvárott. Deutsch Andor temesbutyini nagybérlő, temesmegye törvényhatósági bizottságának tagja, a temesmegyei gazdasági egyesület alelnöke esküdött örök hűséget a szépségéről és műveltségéről széles körben ismert Pellák Malvin kisasszonynak. Az esküvőn a család tagjain kívül megjelentek Temesvármegye előkelőségei teljes számban. Azonkívül a távol levő ismerősök több száz táviratban fejezték ki szerencsekívánataikat a fiatal párnak. Az esküvő után az új pár Olaszországba indult nászútra.

— **Népies ifjusági egyesületek Aradmegyében.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, a mint ismeretes, nemrég körrendeletet adott ki a községekben szervezendő ifjusági egyesületek érdekében, a melyek célja, hogy az alsóbb néposztály köréből a tizenöt-huszonegy éves ifjakat vallás- és nemzeti nevelés, a magyar nyelv terjesztése és hasznos ismeretek elsajátítása céljából összevonja. A miniszter felhívásának hatásaképp vasárnap alakult meg Aradmegyében az első ilyen ifjusági egyesület: *Mikalában*. A mikalakai ifjusági egyesület tisztikara a következőképp alakult meg: elnök: Kovács Lajos, alelnök: Dresein Demeter, igazgató: Lázár Pál, a mikalakai állami iskola igazgató-tanítója, jegyző: Kiss János. Az egyesület, a melynek alapszabályait a napokban terjesztik föl, hetenkint kétszer hazafias és ismeretterjesztő fölolvasásokat tart, magyar daloskört szervez, népkönyvtárat alapít, a melyre már szép számu kötet van együtt. Kívánatos lenne, ha az ilyen hazafias és közművelődési missziót teljesítő egyesületek szervezésével a megye többi községeiben is követnék a mikalakai példát.

— **Eljegyzések.** Vadász Ármánd dr. nagyszentmiklósi ügyvéd, az ottani előkelő társaság kedvelt tagja eljegyezte Guttmann Ella urhölgyet, Guttman Samu aradi kereskedő bájos leányát.

Reich Salamon N.-Buttyinból eljegyezte Zukman Leontin kisasszonyt Taurórol.

Jerkosán János, pankotai megválasztott gör. keleti román lelkész eljegyezte Istin Gabriella kisasszonyt, néhai Istin János mehalai görög keleti román lelkész leányát.

— **Kinevezés.** Karger Károly temesvári segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a pénzügyminiszter az aradi pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű számtisztte nevezte ki.

— **Arad Zimándyja.** A következő levelet vettük: A Kossuth-ünnep előestéjén, mikor egész Arad ünnepelt, Mosóczi Gábor olyan dolgot követett el, mely mélyen megsértette Kossuth emlékét és arca csapta a kegyeletet. Gyalázatos szavakkal mocskolta Kossuth nevét s vele együtt a szabadságharcú vértanúkat.

— Tizenhárom szál gyertyát veszek — mondta — a tizenhárom vértanú gazembernek, Kossuthot pedig kiteszem az ablakba s egy zsidó sakterrel együtt egy-egy szál gyertyával felgyújtom. Ezzel azután lakjék jól a sok gaz Kossuth-huszar.

Ennek a mocskos beszédnek tanuja voltam én, s a Kossuth utca számos lakója, kik felháborodással hallgattak a gyalázkodást. (Aláírás)

Eddig a levél, melynek tartalmán fellázad a vérünk. Arra nem tartjuk érdemesnek a gyalázkodót, hogy sok szót vesztegessünk reá, de nem is lehet elég súlyos szót megbélyegzésére a bennünket eltöltő mélységes megvetés.

— **Szociálisták népgyűlése Gyorokon.** A szociálisták Aradmegye községeiben is mindjobban szervezkednek. Vasárnap Gyorokon tartottak népgyűlést, a melyet Beneze János és társai jelentettek be. Az aradi szociálisták közül Weisz Herman, Ponta Péter és Klein Sándor vettek részt és szónokoltak részint magyarul, részint románul a népnek. A hatóság részéről Tabajdy Gyula gyoroki jegyző volt jelen a gyűlésen, a mely simán, rendben folyt le.

— **A galsaiak új lelkésze.** Galsán mint említettük, a gör. kat. lelkészválasztást megsemmisítették. A szűkebb körű választást f. hó 21-én tartották meg Popovits György világosi esperes elnöklése alatt. Az előbbi választás alkalmával Dragancza Miklós alszili lelkész 59. Argyelán János végzett papnövendék szintén 59 szavazatot kapván. Popovits esperes az utóbbi javára döntött, de ezen választást megsemmisítették. A mai napon lett megtartva az új választás, a melyen Argyelán János 54 szavazattal szemben Dragancza 60 szavazatot nyert s így ő lett a galsaiak lelkésze.

— **A Kossuth-ünnep és a tiszték ablakai.** Szegedről táviratozzák: Walentics Dániel altábornagy, a szegedi honvédkerület parancsnoka ma beadványt intézett a városi tanácshoz, a melyekben 450 koronát kér azoknak az ablakoknak ára fejében, a melyeket a szegedi katonatisztek lakásán, mivel azok a Kossuth-ünnep előestéjén nem voltak kivilágítva, beverték. Valentics Dániel altábornagy, az ünnep előtt való nap megjelent a város rendőrfőkapitányánál s felkérte, hogy a Kossuth-ünnep estéjén a tiszték lakása elé állítson rendőrszemet, mert a katonatisztek ablakai nem lesznek kivilágítva s attól tart, hogy tüntetések lesznek. Tizenkilencedikén Valentics altábornagy lakása előtt tényleg egy 150 főből álló tüntető tömeg jelent meg, de a lovasrendőrök szétkergették a tüntetőket. Tüntetés mindazáltal mégis volt és egy kapitány ablakait be is verték. Dombrády-Nagy Gyula csendőralzredes hat ablakát szintén beverték. Erre a rendőrség akcióba lépett s egész éjjel cirkáltak az utcákon. Ennek dacára minden ház előtt tüntettek, ahol az ablak nem volt kivilágítva. Az Arany János-utcában a Graf-féle ház tükör ablakait is beverték. A ház előtt egy lovasrendőr egy diákot letartóztatott. A Kossuth-ünnep estéjén mintegy háromszáz ablakot vettek be, mert az ablakok nem voltak kivilágítva. Erdekös, hogy a Szegeden lakó honvédtisztek legnagyobb része, dacára Valentics altábornagy szigorú tilalmának, kivilágította ablakait.

— **A mészárosok és hentesek ipartársulata** ma tartott ülésén tudomásul vette, hogy Egri

L. Elemér a jegyzői tisztról elfoglaltsága miatt lemondott. Helyébe *Ehek Istvánt* választották meg.

— **Kanyaró járvány.** *Zsigmondháza* olyan nagy mértékben lépett fel a gyermekek közt a kanyarójárvány, hogy a hatóság az összes iskolákban *beszüntette két hétre az előadásokat.* A járvány megakadályozására nézve megtették a legszigorubb óvintézkedéseket.

— **Öngyilkosság — schweinfurti zölddel.** A bogarak irtására használt, erős méreggel követett el öngyilkosságot Gurahoncon egy leány, *Vécsei Rozália Németh Zsigmond,* az arad-csanádi egyesült vasutak osztálymérnökének tizenöt éves cselédje. Szombat este hat órakor nagy adag schweinfurti zöldet oldott fel egy pohár vízben és azt megitta. Másnap reggel hat órakor, borzasztó kínok között meghalt. Az öngyilkosság oka valószínűleg szerelmi história.

— **Nagyapa és apa — egy személyben.** Egy szerelem után áhító ur ember hirtelen különös vonzódást érzett egy csinos özvegy iránt, akinek szépségéből mit sem vonhatott le az a ma már nem szoktalan körülmény, hogy két bájos bakfisnak volt a mamája. A hirtelen vonzódásnak természetes következménye a komoly szándék volt és ennek végrehajtására már a határnap is visszavonhatatlanul ki volt tűzve. Igen természetes, hogy a mama nagyon jól tudta azt, hogy mit kell tennie a mézes heteket megelőzőleg leányai hirneve érdekében, de mert észrevette azt is, hogy a vőlegény ur különös figyelmet tanúsít leányaival szemben, hát egyelőre elküldte őket. Közben a házasság napja is ugynevezett rohamos lépésekkel közeledett a holdog özvegy nem csekély öröme, amelyet azonban egy sürgöny alaposan illuzóriussá tett. A távirat ugyanis azt jelentette, hogy az egyik leányka súlyosan beteg. Mikor a mama kétségbeesetten oda érkezett a leányát már egészségesnek találta és mindössze annyi történt, hogy dacára a már őszi időjárásnak, amikor tudvalevőleg a daru és a golya madár utra készen egy szebb haza felé, az egyik golya madár érthetetlen módon csökönyösen ott kelepelt a leánya lakása mellett és... Hát igen a golyát a jövődöbéli apa rendelte jövődöbéli leányának. Természetes, hogy ez eset után hogy az apa nem lehetett többé nagyapává is egyuttal, hanem valószínűleg kénytelen lesz csupán az apasággal megelégedni. Történt pedig ez az eset egy nyitramegyei faluban a *Közvélemény* német híradása szerint. A hír valóságáért a felelősség természetesen az ő lelken szárad.

— **A régi Pest halottja.** A régi Pestnek egy általánosan ismert, tipikus alakja halt meg vasárnap a fővárosban. *Reich Jakab,* Thaisz főkapitány sógora, az Erszébet téri kioszk egykori bérlője az elhunyt, aki a 70-es és 80-as években nagy szerepet játszott a főváros éjjeli életében, de utóbb teljesen tönkrement és mint szegény ember halt meg. Szerencséjét annak idején az alapította meg, hogy nővérét Thaisz rendőrfőkapitány feleségül vette. Sógorának protekciójával 1874-ben megkapta a kioszk bérletét s kávéháza jó ideig találkozója volt Pest előkelő társaságának. A kioszk ez időben csakhamar hírhedt kártyabarlanggá változott. Néha 40—50.000 forintot vesztek el egy éjjel. Ozmán basának, a plevnai hősnak a fia, egy éjszaka nyolcvanezer forintot veszített el a kártyabarlangban. Reichnak óriás jövedelme volt, de eltékozolta. A régi Pest mulatóhelyein ezeket költött, úgy, hogy vagyont nem tudott gyűjteni. A Thaisz-éra alatt semmi baja sem történt, de a mikor 1889-ben Török lett a főkapitány, két nappal azután, hogy a rendőrség vezetését átvette, hirtelen detektívek jelentek meg a játékbárlangban és fölözötték a bankot. Az új főkapitány Reich-ot nagyobb pénzbürségre ítélte, de azért nemsokára tovább folyt a játék a pincében levő szobákban, a hová rejtekajtón is el lehetett jutni. — Négy héttel később egy ügyvéd, a ki azóta öngyilkossá lett, huszonegyezer forintot veszített a játékb-

barlangban és följelentést tett Reich ellen, a kinek játékgengedelmét ekkor végleg megvonták. Vagyonának romjaival Herkules-fürdőn vendéglővel és kávéházzal összekötött orfeumot nyitott, de ez a vállalkozása is megbukott. 1890 óta mint ügynök kereste meg kenyérét, néhány héttel pedig ezelőtt a Hajós-utcában kis vendéglőt nyitott. Tegnap este lefeküdt és reggelre meghalt. Még nem tudják, vajon természetes halállal halt-e meg, vagy pedig öngyilkos lett.

— **Az aradi ipar hódítása.** *Meer Mór és fia* féle amerikai padló lakk nemcsak a külföldön hanem Ausztriában is kezd terti hódítani, mi bizonyára a gyártmány kitünő minőségének tulajdonítható. A cég mai hirdetését ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **A tapasztalt közönség meg van győződve arról,** hogy a Porter által hirdett *cipők* minősége *tényleg a legjobb, amit az ipar üyújthat!* Nem titok senki előtt, hogy manapság Porter Vilmos Nagy Aruháza a Szabadság-téren óriási forgalmat ér el *különösen cipő áruiban.* Bámulatos arányokat öltött ez a vállalat, s ez csak arra vezetendő vissza, hogy Porter Vilmos a közönség érdekeivel *alaposan törődik és nem sajnálja a legjobb áruit olcsón forgalomba hozni.* Ennek az elvnek hasznát látja a cég, mivel vevői ragaszkodnak hozzá és szívesen ajánlják másoknak is. Az őszi áruk teljes számban megérkeztek, amit a hűvös időjárás alkalmából a tisztelt közönség figyelmébe ajánlunk.

— **Mezőgazdasági kiállítás, Pozsony.** Pozsonyból jelentik nekünk, hogy Frigyes főherceg ő cs. és kir. fensége, Széll Kálmán miniszterelnök, valamint Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és a mezőgazdasági kiállítás igazgatóságának kíséretében meglátogatta a Magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynökségének kiállítását, ahol hosszabb ideig időzött és a bemutatott különböző fajtájú új szerkezetű mezőgazdasági gépek iránt a legmelegebb érdeklődést tanúsította. A főherceg többek között felemlítette, hogy az állami gépgyár minden tekintetben kiváló gyártmányait igen jól ismeri, mert uradalmi már évek hosszú sora óta kizárólag a gyárból szerzik be szükségletüket. A gépek szerkezetéről is csodálatra méltó tájékozottsággal beszélt a főherceg és különösen érdeklődött a kiállított legújabb szerkezetű gőzcséplőgépek és utimozdony, továbbá a „Millennium” aratógépgyártmányok iránt. Megemlítendő itt, hogy a magyar királyi államvasutak gépgyára az egyedüli gyár a kontinensen, a mely aratógépek gyártására speciálisan be van rendezve és ezen gépeket nagyban előállítja. A „Millennium” kéveköti aratókép különben is az első ily fajta gép, amely a kontinensen készül és szerkezetileg oly kitünő, hogy hivatva van az amerikai hasonló gyártmányokat nemcsak a belföldi kizsoritani, hanem azoktól a kontinentális piacokat is elhódítani. Megelégedéssel vette tudomásul ő fensége, hogy az állami gépgyárnak, hazánk eme leghatalmasabb ipartelepének gyártmányai ma már nemcsak a belföldön dominálnak, hanem a magyar ipartermékek jó hírét a messze külföldre is elvitték. A gyár mezőgazdasági gépeinek kivitele rohamosan emelkedik és ma már a Balkán államokon és Oroszországon kívül Franciaország és Olaszország is állandó piaca a gyártmányoknak. Érdeklődéssel hallgatta meg ő fensége azt is, hogy ez évben több gőzcséplőkészletet szállított a gyár Argentiniába és az orosz kínai határvidékre is. Darányi földmívelésügyi miniszter pedig a vezérügynökség jelenvolt képviselőjétől felvilágosítást kért a gőzekék gyártásának ügyéről és örömmel vette tudomásul, hogy a szükséges intézkedések már megtették az iránt is, hogy gőzekék külön e célból alakítandó szövetkezetek részére gyártassanak, hogy a kisebb gazdák is borszántás utján kihasználhassák a modern talajművelés nagy előnyeit. A főherceg távozásakor még az államgépgyári vezérügynökség kiállításának izléses elrendezéséről is dicsérőleg nyilatkozott és a látottak felett ujjal megelégedésének adott kifejezést. Az állami gépgyárak vezérügynökségének kiállítása után ő fensége magas kíséretével a Fehér Miklós gépgyár részvénycársaság nagyszabású külön paviljonjában elhelyezett kiállítását szemlélte meg, ahol a bemutatott különböző fajtájú tejjgazdasági gépek iránt élénken érdeklődött és különös tetszését nyerte el egy működésben bemutatott teljes tejjgazdasági berendezés. A Fehér gyár mintegy két év óta nagyban foglalkozik a fajúsi tejjszövetkezetek, magán-tejjgazdaságok és mintatelenészetek berendezésével. A tejjgazdaságok berendezéséhez szükséges

fontosabb gépeket és eszközöket a legújabb rendszerek szerint legjobb minőségben gyártja és hozza forgalomba. Konstruktív előnyei folytán a cég által eladott „Melotte” rendszerű „Siegena” separatorok mindinkább terjednek Magyarországon és mind számosabb tejjszövetkezet és magán-tejjgazdaság rendezi be telepét ezen tejjfőzőgépekkel. A főherceg a látottak felett itt is legmagasabb megelégedésnek adott kifejezést.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőiséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

NAPIREND.

Szeptember 23. Kedd. Róm. kath. naptár: Linus pápa. — Protestáns naptár: Tekla. — Görög-keleti naptár (szeptember 10.): Menodóra. — A nap két 5 óra 33 perckor, nyugszik 5 óra 38 perckor. — A hold két 9 óra 23 perckor, nyugszik délután.

Közeget-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett előterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, hűvös.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

== **Allatbetegségek Aradmegyében.** A földmívelésügyi minisztérium kimutatása szerint Aradmegye területén a következő állatbetegségek uralkodnak szeptember hónapban: *Veszétség:* Arad, Solymos. *Takonykór és bőrféreg:* Mikalaka, Apatelek Csermő Moroda, Szőlős Csigerél, Csintye, Kerülos Kisjenő, Zaránd, Magyar-Pécska, O Pécska, Trojás, Pankota. *Ragados száj- és körömfájás:* Arad, Mikalaka, Zsigmondháza, Kis-Pereg, O-Pécska, Berzova, Govosdia, Gyulica, Ilyó, Monorostia, Tót-Várad. *Rühkór:* Gyorok, Mikalaka, Csermő, Kocsuba, Revetis, Otlaka, Kisjenő, Seprős, Czóhesd, Szirbi, Járkos, Kavna. *Sertésorbán:* Csermő, Gyarmata. *Sertésvész:* Gyorok, Zsigmondháza, Apatelek, Barakony, Bokszeg, Monyoró, Moroda, Repszeg, Szőlős-Csigerél, Boros-Sebes, Govosdia, Gurahonc, Józshahely, Zöldes, Bodzás, Elek, Medgyes Egyháza, Otlaka, Miske, Seprős, Szintye, Zaránd, O-Pécska, Hódos, Kavna, Galsa, O Szent-Anna Pankota.

— **Aradmegye állat-zárlata.** A sertésvésznek Ausztriába történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitele *Aradmegyének* jelenleg a következő területeiről tilos: Aradváros, továbbá a borosjenői, eleki, kisjenői, pécskai, radnai, ternoai és világosi járásokból. *Csanád-megye* battonyai, kovácsházi, központi és nagylaki járásából és Makó r. t. városból.

Az osztrák belügyminiszter külön engedélye nélkül nem szállíthatók Ausztriába *ragados száj- és körömfájás* betegség fennállása miatt: *Arad vármegye* ének aradi járásában: Mikalaka Zsigmondháza; pécskai járásban: Kis-Pereg O-Pécska; radnai járásban: Govosdia, Gyulica, Ilyó, Monorostia, Tót-Várad. *Csanád-vármegye* nek battonyai járásában: Battonya, Kevermes; kovácsházi járásában: Kunágota; központi járásában: Alberti. — *Sertésvész* miatt *Arad-vármegye* nek aradi járásában: Gyorok, Szabadhely, Zsigmondháza; borossebesi járásában: Boros-Sebes, Govosdia, Gurahonc, Józshahely, Kisindia, Zöldes. — *Sertésorbán* beégtség fennállása miatt: *Arad-vármegye* nek aradi járásában: Csicsér, Fakert, Szent-Leányfalva.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— *Az Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 22.

Délőzsde. Buzakinlát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Bányadt irányzat mellett 28.000 métermázsza került forgalomba, 2 $\frac{1}{2}$ —5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonane-mek bányadtak. Időjárás boros.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.88—6.89
Buza 1903. áprilisa	7.12—7.13
Rozs októberre	6.14—6.15
Rozs 1903. áprilisa	6.29—6.30
Zab októberre	5.66—5.67
Zab 1903. áprilisa	5.94—5.96

Tengeri szeptemberre
Tengeri 1903. májusra 5.55—5.56
Káposzta-repce októberre 11.35—11.45

Zárlat 5 órákor:

Buza októberre 6.83—6.84
Buza 1903. áprilisra 7.11—7.12
Rozs októberre 6.10—6.11
Rozs 1903. áprilisra 6.26—6.27
Zab októberre 5.62—5.63
Zab 1903. áprilisra 5.90—5.91
Tengeri szeptemberre
Tengeri 1903. májusra 5.47—5.48
Káposzta-repce októberre

Zárlat 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény 888.50
Magyar hitelrészvény 730.75
Lezámitolóbank részvény 462.—
Rima-Murányi vasmű részvény 497.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény 716.50
Közuti vasút 628.—
Városi villamos vasút részvény 328.—

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Ira: Galsai Kovács Ernő, [8]
1848—49. honvéderő.

(Folytatás.)

Az idő haladt és kezdett már világosodni. Ekkor már biztos voltam abban, hogy a mieink nincsenek a várban, noha arról az oldalról még mindig hallottuk a puska ropogását és az ágyú dörgését, — amelyeket azonban a várbeliek lövöldöztek embereinkre.

Ekkor már nem akartam, hogy a világosság itt találjon bennünket, s embereimmel megindultam az országút töltése mellett Uj-Arad felé.

Itt az első hidnál embereimet megállítani akartam, de azok reám nem hallgatva, mentek tovább. Megharagudva, reájuk kiáltok, hogy miért nem engedelmessékednek; azok is reám néznek s meglepetve láttam, hogy utánam nem az én századom jött, hanem az 58 ik zászlóalj egy csapatja. Az én századom meg ott maradt a vámbáz falai mögött, kik meg engem kerestek. Erre egy embert visszaküldtem a századomhoz, hogy jöjjenek utánam és én nagy mérgesen ennyi konfúzió után a hid alá mentem, ahol több honvéd volt meglapulva és egy dobos verte a takarót, vagy is a retirádót.

Reá támadok én erre mérgesen, hogy mer ő itt dobolni, mikor az egész flegmával a dobolás közben a dobverővel a hid lábai felé mutat.

Oda nézek, hát ott látom az egyik hidoszlop mellett nyakig sáros ruhában Máriašst, bután maga elé nézve.

No, most már tudtam biztosan, hogy hányadán vagyunk. Gondoltam: ugye megmondtam én ezt, midőn azt felelte nekem: „Ej mit értesz te ehhez.”

Itt azután bevártam a századomat, ahol már azt hitték, hogy én elestem; és nagy busan visszazasompolyogtunk Uj-Arad felé.

A dolog csakugyan úgy történt, amint tervezve volt.

Embereink feljutottak a Ravelin-bástyára anélkül, hogy a várbeliek ezt észrevették volna.

Itt azután, azt gondolva, hogy bent vannak már a várban, elkezdtek kiabálni, hogy „Éljen a magyar” és puskaikat kilövdözték. És csak erre a zajra ébredt fel a várórség, melynek még sok idő kellett, hogy a bástyákon megjelenjen.

Ha a támadók a véletlen esélyekre 6—8 létrát is vittek volna magukkal, míg a várórség a bástyákon megjelenik, embereink azon idő alatt a várbástyákon fentlehettek volna.

Ennélfogva, hogy a vár bevétele meg nem történt, csak egy hajszálon függött.

A mint Máriašs észrevette, hogy csalódott, azonnal elrendelte a visszavonulást, de miután az embereink az éljen a magyar! kiáltásokkal és a puskaropogásokkal fel lettek izgatva, visszavinni őket nem lehetett és minden módon megakarták a várbástyát mászni. Ha tehát néhány létra ott van, az meg is történt volna; de a nélkül lehetetlenség volt.

Tehát megtörtént a tudatlanság folytán ismét egy nagy baklövés, melynek kiszámíthatlan káros következményei lettek.

Veszteségünk, mindezen kudarc dacára nem volt sok. Holtakban veszítettünk 18 embert, köztük két lengyel önkéntes, és 1 debreceni, Adám nevű asztalos nemzetőrt.

Sebesültekben 22 ember, köztük Zikó őrnagyomat, ki térde felett, a combjába kapott egy lösebet.

És miután az idő is reánk világosodott, embereink közül már menekülni nem tudtak és várárkaiban bujkáltak, a kik közül a várbeliek 17-et el is fogtak s ezeken kívül még 4 holtat és 5 sebesültet embereink közülbe vittek a várba.

Morális rossz hatása ezen eseménynek igen nagy volt úgy a seregre, mint különösen Arad város lakosaira nézve, akiknek csakugyan életkérdése volt a várnak bevétele.

Máriašs tudatlanságát és szelességét, mint hasonlatokban történni szokott, nem annak, hanem árulásnak tartották.

Ehhez azután felkaptak mindenféle híreket, és hogy Máriašs a várat nem is akarta bevenni, az egész csak szemfényvesztés volt és embereit készakarva vitte a mészárszékre.

A többi közt azt is felhozták ellene, hogy szerelmes és titokban egyet ért a várban levő Szilják horvát ezredes és a magyarok nagy elensége leányával.

Ezen mende-mondára az adott alkalmat, a mint már említém, hogy ő éjjelenként egy őrnagyattal sokszor a vár sáncához, sőt a várkapuhoz is elkalandozott, a várnak kikémlése végett. Midőn tehát előőrseink látták őt éjnek idején a vár felé menni, okát nem tudták, tárt kaput nyitott azután ez a képzelődésnek.

A többi közt, hogy titokba bejár a várba és azért is hord a kalapján nagy fehér tollat, hogy őt a várbeliek felismerjék.

Azután, hogy ő Szilják ezredes leányának csecsebecsékét, ruhákat és cipőket küld alattomban.

Erre meg az szolgált okul, hogy midőn egy este Uj Aradon, a várba vezető utca szegletén levő Schneider féle korcsmában volt, a mikor én is ott voltam, a várból egy káplár lett kiküldve azon kérdéssel, hogy Szilják kisasszonynak engednék meg a városból cipőt hozatni.

Máriašs erre tréfából kis gyermek cipőt küldött és egy kosár szállót, miután hallotta, hogy nagy inség van a várban, egyék meg konfektnek.

Persze ennek híre ment és miután a hírek mindig nagyobbodnak, a honvédek és a polgárok ilyen komoly időben nem is voltak disponálva a tréfára, elkezdtek a mindenféle gyanúsítások Máriašs ellen és pedig most a várnak sikertelen megtámadása után nyíltan történt ellene a mindenféle gyanúsítás.

Arad városának azonnal megkellett az árát fizetni ezen kudarcnak, mert azt az követő nap délután 5 órától este 10 óráig ágyuztatott a város a várból, mely igen nagy és tetemes károkat okozott.

Délután átmentem Aradra Zikó őrnagyomat meglátogatni, ki a vár ostroma alkalmával lábába egy golyó lövést kapott, a golyó ugyan keresztül hatolt a testrészen, de azért az őrnagy seblázban sekat szenvedett; a mit kínos volt nézmem, de részvétünket kikellett ez alkalmal nyilatkoztatni.

Innen elmentem egy kávéházba, mely a főtéren volt, de nem a várral szemközt levő oldalon, a hová a golyók és granátok hullnak, mert ott már holtok és üzetek ne voltak nyitva, az ajtók és ablakok előtt pedig vastag palló deszkák voltak támasztva, hogy a golyó és granát azokon be ne hatoljon.

A várban még ekkor bomba mozsarak nem voltak, melyeknek bombái szoba menyezete gerendáit és bolthajtásokat is átütöttek és szétromboltak; hanem csakis tömör és granát golyókkal lödöztek, a melyek a lakszobákba csak is az ablakon vagy ajtókon át jöhettek be, vagy kívülről a falakat és a háztetőket rombolták meg.

A kávéház a szóteljes értelmében zsufolva, tele volt emberekkel, amint egy egyszerre haljuk az ágyú dörejét.

Erre többen a kávéház ajtajába mentünk kinézni a nagy térre, a hol a golyók és granátok ugráltak, és az ellenkező házak falai és a pallókhöz ütödték.

A mint így egy darabig állunk, egyszerre egy granát golyó a fejünk felett nagy dörejével

szétrobbant és annak vasdarabjai hullottak szerteszét mellettünk és felettünk.

Szétugrottunk mi azonnal az az ajtóból és körül néztünk, hogy nem történt e baja valakinek közülünk?

Csodálatosan senkinek semmi baja nem történt, hanem a kávéháznak a legbensőbb szegletében, az ajtótól mintegy harminc lépésnyire, ült egy asztal mellett Kosztolyányi nevű uriember, ennek sebezte meg fejét egy granát-forgács.

Tehát a granátoknak egy darabja, a mi fejünk felett, az ajtón át berepült s kávéházba, ott valamennyi ember feje felettszintén tovább repülve, a legbensőbb szegletben, asztalnál ülő ember fejét találta.

Ebből láhattuk azon állításnak megerősítését, hogy az ember a sorsát ki nem kerülheti.

Természetesen, hogy ezen esemény után, a kávéházat zsufolt vendégsereg azonnal szét menekült minden irányban és én meg visszatértem Uj-Aradra.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. v. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.00	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvoat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NYILTTÉR.*

Régi magyar könyveket és egész könyvtárakat

a legmagasabb áron vásárol

Szelinski György

cs. és kir. egyet. könyvkereskedése

és antiquariuma

Wien, I., Stefansplatz 6.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára, aranyárak kivitelű háza

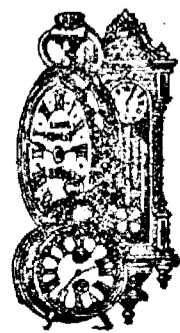
BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.

Valódi ezüst rem. óra frt 5.80.

Valódi ezüst láncz frt 1.20.

Nickel ébresztő óra frt 1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1902

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetéseket felvesz a **kiadóhivatal**: József főherceg-ut 22. szám.

— Telefon szám: 151. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, **vastagabb betűből 8 fillér.** — Cseledet kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúzó helyein.

Német-magyar Bonne

gyermek mellé ajánlkozik. Szíves megkeresések „Bonne” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1654

Panker Viktor

műlakatos, Fácán utca 6 sz. egy oszlopos borsajtó eladó. Megrendelések elfogadtatnak, pontosan szállítatnak. 1596

Gazdasszonynak,

ajánlkozik egy fiatal nő, magányos urhoz. Czim a kiadóhivatalban. 1647

Egy intelligens fiatal özvegy

uri nő ajánlkozik egy magányos urhoz, vagy plébániára házvezetőnőnek helyben vagy vidékre. Czim a kiadóhivatalban. 1648

Színházi páholy.

Egy első emeleti páholy, páratlan számú bérlet felére, vagyis a páratlan számú előadások minden másodikára kapható. További felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala. 1652

Kezdő.

Az elutazás nem kifogás. Ajánlatát szívesen fogadom és eszemben sem volt az ellen kifogást emelni. Czimet és nem nevet szeretnék tudni, hogy bővebben irhassak. Kérem válaszát. 5019.

Egy intelligens fiatal ember

ösmeretség hiányában egy 17—20 éves művelt, uri leánnyal óhajtana megismerkedni. Diszkrétio férfiúi becsületszó. Ajánlatokat „hivatalnok” jelige alatt kér lapunk kiadóhivatalába. 5017

B U T O R.**Menczer Márton**

butorüzlete

Árpád-tér 5. szám

(**zsidó-templom-épület**) alatt létezik, hol új és keveset használt butorok legolcsóbb árban kaphatók. Kérem a pontos címre ügyelni. — Ugyanott

uraságoktól levetett ruhák

legmagasabb árban megvételnek. Kivá-natra házhoz is megyek. 1563

Hizott**űrük**

220 drb.

eladó.

Közelebbit megtudhatni Hol-länder Sámuel földbirtokos urnál, Csermön. 1645

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy**szőlőkarók**

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ternovai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a a tauczi országút melletti rak-tárból. 704

Borszivattyuk

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
kutak és gummi tömlők
gyári árakon.

Javítások elfogadtatnak.

Egy**korrepetitor**

kerestetik

egy heted osztálybeli gymna-siumi tanulóhoz vidékre.

A tanfolyam görög pótló.

Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők. 1644

Ezt tessék olvasni!!

Néhány nyilatkozat a bel- és külföldről — egy pártolásra méltó aradi gyártmányról:

Knéz, 1902. ápr. 21.

Meer Mór és fia festékkereskedésének
Aradon.

Az amerikai lakkal teljesen meg vagyok elégedve, mert még a legneveltebb időben is legkésőbb egy óra alatt megszárad és a lábnyoma nem látszik meg rajta; szóval a hirdetésben nem ígér sokat. Tisztelettel

Wrede György,
plébános.

(Németből fordítva.)

T. Meer Mór és fia uraknak
Arad.

Kérem nekem ismét 5 kilót az Önök *kitűnő padló lakkjából* küldeni, gondolom, hogy a közepes színűből volt.

Graz, 1902. márc. 11.

Arming Fanny
(Németből fordítva.) kapitány özvegye.

Meer Mór és Fia uraknak

Aradon.

Szíveskedjenek legsürgősebben 200 kgr. amerikai padlóakkot és pedig 100 kgr. 1-est és 100 kgr. 2-est cizimemre küldeni.

Midőn kérem, hogy csak a szokott jó minőségben küldeni szíveskedjenek, elvárom mielőbb szállítási értesítéseket és jegyzek

Sarajevo, 1902. szept. 5.

Kiváló tisztelettel
Steiner Jakob.

Kapható:

3 szép színben I Ko. tiszta súlyt tartalmazó üvegekben I kgrót I forintért

Temesvár, 1902. III/24.

Meer Mór és Fia festékkereskedő cégnek
Arad.

Szíveskedjenek cizimemre postafordultával az Önök által feltalált s többszöri használat után *kitűnőnek bizonyult* 3 üveg szobapadló-lakkot küldeni (világos sárga.)

Dr. Szentkláray Jenő,
apátkanonok.

(Németből fordítva.)

T. Meer Mór és Fia uraknak
Arad.

Kérünk részünkre 10 kiló amerikai padlóakkot, sötét sárga színűt, a volt minőségben küldeni.

Weissenbach, (Felső-Ausztria) 1902. április 1.

Rötzer és Antosch.

Meer Mór és Fia

festéküzletében, Aradon.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Nagyobb lakás keresztetik irodául

folyó évi november hó 1-sőre.

Értekezhetni a dohánybevaltó felügyelőségél
(pénzügyi palota). 1655

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szeplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arczisztatlanságot. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

==== Nappal is használható! ====

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és krém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

⚡ Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ⚡

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olesőbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula. Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

Aradmegyei tanító urak figyelmébe!

Most jelent meg

Ingusz I. és fia

aradi könyvkereskedő cég kiadásában

Csik János Aradmegye földrajza

számos aradi és megyei látképpel illusztrálva, s két térképpel ellátva a népiskolák III-dik osztálya számára. 1657

⚡ Bolti ára 50 fillér. ⚡

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrfoltot (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czímeres védjeggyel vannak lezárva.

⚡ Hamisítványoktól tessék óvakodni! ⚡

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Borez-Sebeesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apaczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földéakon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-ágótán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesgyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrában: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2502

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.